

...

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:

10.Gf.40.393/2022/13.

A felperes:

felperes1

cím2

A felperes képviselője:

dr. Kallai Pál Sándor ügyvéd

cím1

Az I. rendű alperes:

alperes1

cím2

Az I. rendű alperes képviselői:

Lohn Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Lohn Balázs ügyvéd)

cím5,

Krasznai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Krasznai István ügyvéd)

cím6

A felperesi beavatkozó:

felperesi beavatkozó

cím4

A felperesi beavatkozó képviselői:

Okányi Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Okányi Zsolt ügyvéd)

cím3,

Ormai és Társai CMS Cameron McKenna Nabarro Olswang LLP Ügyvédi Iroda (ügyintéző:
dr. Ormai Gabriella ügyvéd)

cím3,

Bibók Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Bibók Péter ügyvéd)

cím3,

A per tárgya:

szerződés létre nem jöttének, érvénytelenségének, megszűnésének megállapítása

Az elsőfokú bíróság:

Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

A fellebbezést benyújtó fél:

A felperes és a felperesi beavatkozó

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyja helyben, hogy a felperes az 1.500.000 (egymillió-ötszázezer) forint eljárási és 2.500.000 (kétmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illetéket, továbbá a 89.147 (nyolcvankilencezer-száznegyvenhét) forint szakértői díjat, valamint a felperesi beavatkozó a 2.500.000 (kétmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illetéket az államnak – az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára – az esedékesség napjáig köteles megfizetni;

kötelezi a felperest és a felperesi beavatkozót, hogy 15 napon fizessenek meg az I. rendű alperesnek személyenként 1.650.000 (egymillió-hatszázötvenezer) forint + áfa összegű másodfokú perköltséget;

kötelezi a felperest és a felperesi beavatkozót, hogy fizessenek meg az államnak, az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára személyenként 2.500.000 (kétmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illetéket.

Az illetékfizetési kötelezettség a jelen ítélet jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

I.

[1] Az elsőfokon eljáró Fővárosi Törvényszék (elsőfokú bíróság) ítéletével a felperes módosított keresetét – amelyben kérte elsődlegesen annak megállapítását, hogy a

közte és az I. rendű alperes között 2014. augusztus 12-ére dátumozott, összesen 110.000.000 forint összegű követelésre vonatkozó engedményezési szerződés nem jött létre [a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:63. § (1) és (2) bekezdései, 6:69.§ (1) bekezdése], a szerződés szerinti követelések vonatkozásában a tulajdonosi minőségének megállapítását és e tekintetben az I. rendű alperes tűrésre kötelezését; másodlagosan a szerződés semmisségének a megállapítását annak jogszabálysértő volta miatt [a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (Hpt.) 3. § és 6. §-ai]; harmadlagosan a szerződés alaki hibái folytán [Ptk. 3:188. § (2) bekezdés]; negyedlegesen színleltségre [Ptk. 6:92. § (2) bekezdés]; ötödlegesen jóerkölcsbe ütközésre hivatkozással [Ptk. 6:96. §], valamennyi érvénytelenségi kereset esetén az eredeti állapot helyreállításaként annak megállapítását, hogy a szerződés szerinti követelések vonatkozásában ő minősül tulajdonosnak és ennek tűrésére kötelezni az I. rendű alperest; hatodlagosan annak megállapítását, hogy a szerződés az elállására tekintettel a megkötésének időpontjára visszamenő hatállyal jogszerűen felbontásra került [Ptk. 6:137. §, 6:140 § (1) bekezdés] és ennek tűrésére kötelezni az I. rendű alperest – elutasította.

[2] Kötelezte a felperest 3.970.000 forint + áfa, a felperesi beavatkozót 1.980.000 forint + áfa perköltség 15 napon belül alperesnek (helyesen: I. rendű alperesnek) történő megfizetésére.

[3] Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg 1.500.000 forint eljárási és 2.500.000 forint fellebbezési illetéket, míg a felperesi beavatkozót, hogy fizessen meg 2.500.000 forint fellebbezési illetéket külön felhívásra az államnak.

[4] Kötelezte a felperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az államnak 89.147 forint szakértői díjat.

[5] A határozata indokolásában elsődlegesen azt rögzítette, hogy – mivel a 69-II. sorszámú jogerős végzésével az eljárást az I. rendű alperes és az alperes2 (a továbbiakban: korábbi II. rendű alperes) között 2014. szeptember 1-jén létrejött tovább-engedményezési szerződés tárgyában előterjesztett, valamint a korábbi II. rendű alperessel szemben előterjesztett valamennyi kereset vonatkozásában megszüntette – azoknak a felperes és a felperesi beavatkozó által fenntartott hivatkozásoknak a vizsgálata, amely szerint a tovább-engedményezés ténylegesen alkalmas volt-e a joghatás kiváltására, az teljesezésbe ment-e, már nem a jelen jogvita tárgya.

[6] Az I. rendű alperes alaki védekezésével összefüggésben utalt a 96. sorszámú az eljárás megszüntetése iránti kérelmet elutasító végzésére és annak indoklására.

[7] Az elsődleges kereseti kérelemről a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 172. § (1) és (3) bekezdései alkalmazásával megállapította, hogy az tisztán megállapítás iránti kereset, amely kereset indításának feltételei – a jogvédelem szükségessége és a marasztalási kérelem kizártsága – a Fővárosi Ítéltábla

10.Gf.40.492/2020/7. számú az elsőfokú bíróság részítéletét hatályon kívül helyező végzésében kifejtettekre is tekintettel fennállnak.

[8] Álláspontja szerint az elsődleges kereset ellentmondásos annyiban, hogy miközben a felperes a szerződés joghatás kiváltására alkalmatlan voltára hivatkozott, hangsúlyozta annak felperes vagyonának csökkenését eredményező következményét. A felperes állította, az okirat keltének időpontjában a felek akarata nem irányult szerződéskötésre, ugyanakkor nem adta elő, hogy a visszatámozás bizonyítottsága miként értékelendő. Ennek pedig azért van jelentősége, mert a szerződéses okirat felperes felszámolásának elrendelését követő elkészítése és aláírása nem változtat annak a felperes vagyoni helyzetére gyakorolt hatásán.

[9] Kifejtette, hogy a szerződés létrejöttének vagy létre nem jöttének megállapítása során elsődlegesen annak van jelentősége, hogy a jognyilatkozat megfelel-e a Ptk. által támasztott követelményeknek. A Ptk. 6:58. §-a alapján a felperes vagyonának csökkenése és a keltezéséhez képest ténylegesen későbbi időpontban történt okiratba foglalás és aláírás nem változtat azon a tényen, hogy a peres feleknek volt egybehangzó jognyilatkozatuk, azonos tartalmú szerződés megkötésére irányuló szándékuk, azaz a Ptk. 6:63. § (1) bekezdése szerinti kölcsönös akaratnyilatkozatuk. Amennyiben valóban a felperes felszámolási eljárásának kezdetét követően történt meg a szerződés okiratba foglalása, aláírása, az nem a szerződés létrejöttének tényét, a szerződéskötési akaratot kérdőjelezi meg, hanem csak azt, hogy a szerződéskötés tényleges időpontja megfeleltethető-e az okirati keltezésnek, továbbá a szerződés tényleges tartalma egyezik-e az írásban rögzítettekkel. Az, hogy ez a kölcsönös akaratnyilatkozat a felperes érdekeivel ellentétes, a szerződés létrejötte szempontjából közömbös. A felek vezető tisztségviselői személyének azonossága szintén a felek kölcsönös és egybehangzó akaratát támasztja alá. Mindezek értékeléséből arra a következtetésre jutott, hogy a szerződés létre nem jöttét a fentiek nem bizonyítják.

[10] Emellett a Ptk. 6:193. § (2) bekezdésére és a 6:197. § (1) bekezdésére utalással rögzítette, hogy az engedményezési szerződésre jogszabály, így a Ptk. sem ír elő írásba foglalási kötelezettséget, kizárólag az engedményezési értesítésre.

[11] Megállapította, hogy akár a keltezése szerinti időpontban, akár a felperes felszámolásának elrendelését követően került sor a szerződés elkészítésére és aláírására, az a felperes által nyújtandó szolgáltatás (az engedményezés) tekintetében nyomban teljesedésbe ment, amely tény az eljárás során nem is volt vitatott, azaz az engedményezett követelések kikerültek a felperes vagyonából, figyelemmel a Ptk. 6:193. § (2) bekezdésére és 6:197. § (1) bekezdésére. A szerződés létrejöttéhez, érvényességéhez a kötelezett hozzájárulása nem szükséges, az értesítés elmaradásának, késedelmes megküldésének nincs létre nem jötséget vagy érvénytelenséget eredményező hatása.

[12] Jelentőséget annak tulajdonított, hogy a felek a szerződés 3. pontjában 2017. december 31-ig történő vételár fizetésben állapodtak meg, azaz az engedményes szerződéses kötelezettsége nem a szerződéskötéskor vált esedékessé. A vételár későbbi nemteljesítése értékelhető szerződésszegésként, de a szerződés létre nem jöttét, érvénytelenségét nem eredményezi.

[13] A mindettől függetlenül lefolytatott írás- és okmányszakértői bizonyítás eredményeként a szakvélemények megállapításait aggálytalannak értékelte, amelyek egybehangzóan azt rögzítették, hogy a szerződésben található aláírásról szakértői módszerekkel nem állapítható meg a keletkezési időpont, amelyből az is következik, hogy felperes és a felperesi beavatkozó későbbi aláírásra vonatkozó tényállítása nem bizonyított.

[14] A felperesnek és a felperesi beavatkozónak a szerződés létre nem jötte körében a bizonyítékok láncolatára történt hivatkozásával összefüggésben kifejtette, hogy az egyéb ún. kontroll-adatok önmagukban a szerződés létrejöttére vonatkozásában nem nyújtanak fogódzót, így irreleváns, hogy azokat egyenként vagy összességében értékeli-e.

[15] A kft.1-vel kapcsolatos hivatkozásokat cáfolja a 2015. július 31-i ügyvédi ellenjegyzéssel ellátott teljes bizonyító erejű magánokirat, az zrt.1 2015. augusztusi hozzájárulása, valamint a kft.1 tulajdonjogának 2015. szeptemberi bejegyzése. A tanúvallomások alapján a kft.1-vel kapcsolatos okiratok egyikéről sem találta megállapíthatónak, hogy azt nem az ott feltüntetett személyek írták alá vagy nem a keltezésük szerinti időpontban.

[16] Az engedményezésnek valóban nincs nyoma a felperes közzétett beszámolóiban, és a kötelezett 2014-ben történt értesítése sem bizonyított. Önmagában azonban sem az értesítés 2017. január 5-i átvétele, sem a könyvelési hiányosság nincs kihatással a szerződés létrejöttére és érvényességére.

[17] Ez szükségtelenné tette a több kérdéskörben indítványozott könyvszakértői bizonyítás elrendelését, amely indítvány jelentős része a per tárgyát már nem képező kérdések vizsgálatára irányult.

[18] A fentieket értékelve nem találta megállapíthatónak az engedményezési szerződés keltezésétől eltérő időpontban történt aláírását és az állított bizonyítékláncolat teljességét, azt viszont igen, hogy a felperes szolgáltatása teljességbe ment, mindezen körülmények miatt a szerződés létre nem jötte nem bizonyított.

[19] A másodlagos kereseti kérelem körében a Ptk. 6:95. §-ára és a Hpt. 3. § (1) bekezdésének 1) pontjára, (3) bekezdésére és 6. § (1) bekezdés 60. és 116. pontjaiban foglaltakra, valamint a BDT2006. 1450. számon közzétett eseti döntés indokolására utalással megállapította, hogy a más jogágak kötelező szabályait sértő szerződés a polgári jog szempontjából akkor érvénytelen, amennyiben a más jogági törvény kifejezetten rögzíti, hogy az adott jogi norma megsértése egyúttal a szerződés érvénytelenségét is okozza vagy a törvény értelmezéséből, az összes körülményből nyilvánvaló módon megállapítható, hogy a külön jogszabály – az egyéb, más jogági szankciók mellett – a szerződés érvényességét sem kívánja megengedni.

[20] A Hpt. 3. § (1) bekezdése nem a szerződéskötéshez, hanem a tevékenység üzletszerű folytatásához követeli meg a felügyeleti engedély meglétét, amelyből az következik, hogy a felügyeleti engedély hiányában megkötött szerződés nem semmis.

[21] A jelen elsőfokú bíróság a sikkasztásra, illetve egyéb bűncselekményre tett hivatkozások érdemi elbírálására nem jogosult, azok büntető eljárás során értékelhetők.

[22] A harmadlagos kereseti kérelem elbírálása során a Ptk. 3:188. § (2) bekezdésében, a 6:13. §-ában és a 6:94. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltakra volt tekintettel. A perbeli szerződést kötő mindkét félnek azonos ügyvezetőjére tekintettel az érdekellentétéről a felperes és az I. rendű alperes is tudott, ezért a szerződés a felek képviselő személyében fennálló azonosságára tekintettel nem érvénytelen.

[23] A felek ügyvezetőinek azonos személye valóban nem pótolja a Ptk. által megkövetelt legfőbb szerv általi jóváhagyást, azonban a Ptk. 6:6. § (1) bekezdéséből, a 6:7. § (1) bekezdéséből, a 6:58. §-ából és a 3:188. § (2) bekezdéséből az következik, hogy a taggyűlés jóváhagyásának elmaradása nem a Ptk. által előírt alakiság mellőzése, az alakiságnak ugyanis magából a szerződésből kell kitűnnie. A perbeli szerződésre jogszabály nem rendelt írásbeli alakot, továbbá az I. rendű alperes taggyűlésének jóváhagyása nem a szerződés alakiságának körébe tartozik, hanem a szerződés megkötésének Ptk. által előírt feltétele, ezért annak elmaradása nem eredményez érvénytelenséget, az az I. rendű alperes nevében aláíró személy és a képviselt közötti jogviszony keretében vizsgálható.

[24] A negyedleges és ötödleges kereseti kérelmet együtt elbírálva rögzítette, hogy a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Csődtv.) 40. §-ában meghatározott megtámadási jogosultsághoz képest a hitelező a Ptk. valamely előírására alapítva az adós jognyilatkozata érvénytelenségének megállapítását a Csődtv.-ben meghatározott megtámadási okokhoz képest a kereseti tény- és jogállításokban meglévő eltérő vagy többlettartalomra hivatkozással kérheti, ezzel kapcsolatban hivatkozott a Kúria Pfv.VI.20.231/2020/12. számú ítéletében kifejtett jogértelmezésre.

[25] A Ptk. 6:92. § (2) bekezdésében és 6:96. §-ában, valamint a Csódtv. 40. § (1)-(3) bekezdéseiben írtakra utalással azt állapította meg, hogy a negyedleges és ötödleges keresetek alapjául felhozott hivatkozások kizárólag a Csódtv. 40. §-ában meghatározott megtámadási jogosultság alapjául szolgálhatnak, ahhoz képest többlettényállási elemet nem tartalmaznak. E körbe sorolható az a hivatkozás is, hogy az I. rendű alperes (ügyvezetőjének) felróható magatartása miatt nem került sor a szerződés határidőben történt megtámadására, valamint a hivatkozott mögöttes szándék és a fedezetelvonó célzat is a Csódtv. 40. §-a alapján indított perben vizsgálható körülmény. A szerződő felek képviselőjében fennálló személyi összefonódásra tett hivatkozások tartalmilag a Csódtv. 40. § (3) bekezdésében a rosszhiszeműség és az ingyenesség vélelmét megalapozó tényhelyzetnek feleltethetők meg.

[26] A szerződés jóerkölcsbe ütközése körében külön kiemelte, hogy a szerződéses láncolatra tett hivatkozás körében annak van jelentősége, hogy a tovább-engedményezési szerződés már nem a jogvita tárgya, így az sem, hogy a követelés értéke a két szerződés megkötése közötti időszakban lényegesen csökkent. Az alaki hiba fennállása szintén nem a jóerkölcsbe ütközés körében értékelhető.

[27] Az ügyvezető iratok átadásával összefüggésben felmerült és egyéb, a felszámolási eljárás kapcsán állított mulasztása még bizonyítottsága esetén sem alapozhatja meg a szerződés jóerkölcsbe ütközés miatti érvénytelenségét, mivel ez nem a szerződéses tartalom része, továbbá nem a szerződés megkötéséhez időben kapcsolódó, az érvénytelenség körében értékelhető körülmény, az kizárólag törvényes képviselőnek – a felperes volt ügyvezetőjének – tudható be.

[28] A Csódtv.-en kívüli jogszabályi előírásra mint jogalapra hivatkozás nem szolgálhat alapul arra, hogy a pert indító felperes felszámolójának a Csódtv. 40. §-a szerinti keresetindítási határidő elmulasztását orvosolja. A negyedleges és az ötödleges kereseti kérelem a Csódtv. 40. §-ában előírtakhoz képest többlet tényállási elemet nem tartalmazott, ezért e kereseti kérelmek megalapozatlanok.

[29] A beavatkozó jogszabály megkerülésére tett hivatkozásával kapcsolatban hangsúlyozza, hogy a felperes ilyen jogcímen nem kérte a szerződés érvénytelenségének a megállapítását.

[30] A hatodlagos kereseti kérelmet sem találta megalapozottnak.

[31] E kereseti kérelmet tisztán megállapítási keresetnek értékelte és megállapította, hogy a Pp. 172. §-ának (3) bekezdésében előírt feltételek fennállnak, mert a szerződés létre nem jöttének és érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetek egyaránt megalapozatlanok.

[32] A Csődtv. 47. §-a (1) bekezdésében, a Ptk. 6:140. § (1) és (2) bekezdéseiben és a 6:154. § (1) bekezdésében írtakra hivatkozással kifejtette, hogy a Csődtv. elállásra vonatkozó rendelkezései a Ptk. szabályozásához képest speciális szabályozást tartalmaznak, amelyből következően a felszámolás alatt az elállásnak a Csődtv.-en kell alapulnia. A perbeli esetben az elállás a Ptk.-n alapult, továbbá az elállás Csődtv. 47. § (1) bekezdése szerinti feltételei nem is álltak fenn, ezért a felperes elállása nem volt jogszerű, az a szerződést nem szüntette meg.

[33] Az indítványok és egyéb kérelmek, nyilatkozatok mellőzése körében a felperesi beavatkozónak a tárgyalás berekesztését közvetlenül megelőzően előterjesztett, törvényes képviselői aláírásának egyes időszakonkénti különbségeire vonatkozó előadását mellőzte, mivel az az írásszakértői véleményhez képest elkésett és nem alkalmas utólagos bizonyítás felvételére sem. A felperesi beavatkozó az írásszakértői bizonyítás kiterjesztésére tett indítványában az igazolni kívánt tényt nem jelölte meg, valamint a bizonyítás az elsődleges kereseti kérelem körében rögzített okokból szükségtelen. Ugyancsak mellőzte a felperes fenntartott írás- és okmányszakértői bizonyítás iránti indítványát a tovább-engedményezési szerződés vizsgálatára, mivel az már nem képezi a per tárgyát.

[34] A jogvita eldöntéséhez szükséges tényállás a rendelkezésre álló nyilatkozatok és okiratok alapján megállapítható volt, ezért mellőzte a feleknek a büntető eljárás iratanyaga, a földhivatali iratok, valamint az eredetben bemutatással nem érintett iratok csatolására vonatkozó indítványai teljesítését.

[35] A szakértői-szakvélemény mellőzéséről a 96-I. sorszámú indokolt végzésben határozott.

[36] A perköltség viselése felől a Pp. 83. § (1) bekezdése, 90. § (1) bekezdése [helyesen: (2) bekezdése], 101. § (1) bekezdése és 102. § (1) bekezdése alapján határozott. E körben kötelezte – egyebek mellett – a felperesi beavatkozót a korábbi másodfokú eljárás során megállapított 2.500.000 forint jogorvoslati illeték megfizetésére is.

II.

[37] Az ítélet ellen a felperes és a felperesi beavatkozó fellebbezett.

II.1.

[38] A felperes pontosított fellebbezésében elsődlegesen kérte az ítélet keresete szerinti megváltoztatását és az I. rendű alperes perköltség megfizetésére kötelezését, másodlagosan a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását.

[39] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a Pp. szabályait megsértette, amikor mellőzte a tovább-engedményezési szerződés vizsgálatát, értékelését, valamint az igazságügyi könyvszakértői véleményt, továbbá a bizonyítékokat nem a maguk összességében, láncolatában, a Pp. 279. § (1) bekezdésében foglaltak szerint értékelte, a tanúvallomások értékelését elmulasztotta és tévesen tagadta meg lényeges bizonyítás lefolytatását. Állította, hogy az elsőfokú bíróság jogellenesen és indokolatlanul hozott olyan végzéseket, amelyekben a kereseti kérelmen és az ellenkérelmen túlterjeszkedett.

[40] Mivel a perből való elbocsátáshoz hozzájárulás nem érintette a keresettel érvényesíteni kívánt tényeket és összefüggéseket, az elsőfokú bíróság jogsértően mellőzte a tovább-engedményezési szerződés és az arról szóló értesítés vizsgálatát, bizonyítékként értékelését.

[41] Kérte a Pp. 369. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság 69-II. sorszámú végzésének felülbírálatát is arra hivatkozással, hogy a végzés nem felel meg sem a felperes, sem az I. rendű alperes indítványának, a bíróságnak az okirat alapján vizsgálnia kellett volna, hogy ki az eredeti jogosult a per alapját képező követelések vonatkozásában.

[42] A BH2016. 344. számon közzétett eseti döntésben foglaltakra hivatkozással előadta, hogy a szerződés felbontása sem zárja ki az eredeti engedményezési szerződés vizsgálatát.

[43] További eljárási szabálysértés, hogy az elsőfokú ítélet nem adta indokát a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett, BH2015. 127. számú határozatában kifejtett állásponttól való eltérésnek.

[44] Fenntartotta, hogy a 2014. augusztus 12. napjára dátumozott engedményezési szerződés ebben az időpontban nem jött létre. A szerződés tényleges aláírásának napjaként szóba jöhet a 2016. február 19. napja, amelyik az utolsó nap, amikor a korábbi II. rendű alperes által (a tovább-engedményezési szerződésen) használt bélyegző a közhiteles nyilvántartás alapján érvényes volt. Ennek hiányában a szerződés aláírása 2016. szeptember 9-ét, a törvényes képviselő lakásán tartott házkutatást követően történt, mivel a lefoglalt iratok között az engedményezési szerződések nem voltak fellelhetőek. Ennek hiányában a tényleges dátum 2017. február 3. (helyesen: 2017. január 5.), amikor az engedményezési értesítőt a korábbi II. rendű alperes a felperesi beavatkozó részére megküldte. E dátumok a felperes felszámolásának 2015. november 20-i jogerős elrendelése utániak, amikor a szerződést eladóként aláíró törvényes képviselő a Csódtv. 34. § (2) bekezdése alapján már

nem rendelkezett a felperes nevében szerződéskötési jogosultsággal. Amennyiben pedig az engedményezési szerződést a felszámolás kezdő időpontja után kötötték, úgy a cég nevében eljáró ügyvezető álképviselőnek minősül, akinek eljárását a felszámoló nem hagyta jóvá, így a szerződés a Ptk. 6:14. §-a alapján nem jött létre.

[45] A fentiek miatt az ítélet sérti a Ptk. 6:11. §-ában és a Csődtv. 34. § (2) bekezdésében foglaltakat.

[46] Az ítélet megállapításával szemben kifejtette, hogy az I. rendű alperes soha nem hivatkozott arra, hogy 2014-ben szóban kötött volna engedményezési szerződést, amelyet utólag foglaltak írásba, hanem mindvégig arra hivatkozott, hogy a szerződés az azon szereplő időpontban jött létre.

[47] A Pp. 325. § (1) bekezdésében foglaltakra utalva állította, hogy az engedményezési szerződés mint magánokirat valódiságát – tekintve, hogy ő azt vitatta – az I. rendű alperesnek kellett volna bizonyítania. törvényes képviselői és tulajdonosai körben tett nyilatkozata hiteles bizonyítéknak nem tekinthető.

[48] Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok láncolatának együttes értékelése során elmulasztotta annak figyelembevételét, hogy az I. rendű alperes által másolati formában rendelkezésre bocsátott okiratok olyan formai és tartalmi hiányosságban szenvednek, amelyek az engedményezés „értékelhetőségét és komolyságát” kétségessé teszik. Példaként említette a 2014. augusztus 12-i engedményezési értesítőt a számmal megjelölt és az írott összeg különbözőségét.

[49] Az elsőfokú bíróság nem vizsgálta a szerződések biztosítékait és a készfizető kezesség biztosítéka átengedésének körülményeit.

[50] Nem értékelte azt sem, hogy a két engedményezési szerződés és az engedményezési értesítők az azokon található dátumok azonossága ellenére a formai különbségek által igazoltan nem egyidejűleg készültek, illetve az engedményezési értesítő 2017. februárjában készült.

[51] Az ítélet mellőzte a számviteli és mérlegadatokat vizsgálatát, annak értékelését, hogy sem az I. rendű alperes, sem a korábbi II. rendű alperes mérlegében az engedményezési szerződések nem szerepeltek, a korábbi II. rendű alperes az ehhez szükséges anyagi feltételekkel sem rendelkezett. Az elsőfokú bíróság tévesen mellőzte e vonatkozásban az indítványozott könyvszakértő kirendelését, az indítvány mellőzésének indokát nem adta. Ugyancsak nem adta indokát, miért mellőzte a városi földhivatal iratainak beszerzése iránti indítványt.

[52] Az elsőfokú bíróság a Pp. 346. § (5) bekezdésében foglalt indokolási kötelezettségének azért sem tett eleget, mert nem adta indokát a 2020. évben tárgyaláson tett könyvszakértő kirendelése iránti kérelme elutasításának.

[53] Az elsődleges kereseti kérelem elbírálásánál központi kérdés annak megállapítása, hogy az engedményezési szerződés az okiraton szereplő időpontban nem jött létre. Álláspontja szerint a bizonyítékok összevetése alapján egyértelműen megállapítható, hogy az engedményezési szerződést a felszámolás kezdő időpontja után készítették, amelyből az következik, hogy a felperes ügyvezetője álképviselőként járt el, mivel a felszámoló azt nem hagyta jóvá. Ezzel kapcsolatban hivatkozott az EBH2004. 1146. számú elvi határozatra, továbbá a BH2003. 28., BH2004. 181., BDT2011. 2512. és BDT2011. 2531. számú eseti döntésekre. Hosszan idézett a BH2016. 344. számú eseti döntésből annak alátámasztásaként, hogy a szerződés felbontása nem zárja ki az eredeti engedményezési szerződés vizsgálatát.

[54] A másodlagos keresete körében utalt a BH2019. 281. számú eseti döntésre, annak kifejtése nélkül, hogy ezt milyen okból, az ítélet mely megállapításával szemben teszi.

Hivatkozott továbbá arra, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Hpt. 3. § (1) bekezdését, mivel az abban foglaltak ellenére nem vizsgálta, hogy teljesült-e az üzletszerűség követelménye.

[55] A harmadlagos kereseti kérelme körében a Ptk. 6:13. §-ára és a 3:188. § (2) bekezdésében foglaltakra hivatkozott és idézett a Kúria – közzé nem tett – Pfv.20.978/2015/5. számú határozatából, amely szerint az adott perben a taggyűlési határozat elmaradása és az álképviselő eljárása utólagos jóváhagyásának hiánya a szerződés létre nem jöttét eredményezte.

[56] Az ítélet a Ptk. 6:13. § (3) bekezdésében foglaltak téves értelmezésével jutott arra a következtetésre, hogy az akaratnyilatkozat nem támadható, ha az érdekellentétől mindkét aláíró fél tudott.

[57] Előadta azt is, hogy a visszatartozott okirat valótlan tartalmú magánokirat, amely színlelt szerződés. Hivatkozott a Ptk. 6:92. § (2) bekezdésében foglaltakra, valamint a gazdasági társaság vagyona fiktív ügylettel történő csökkentésével megvalósuló büntetőjogi tényállásra.

[58] A színleltségre és a nyilvánvaló jóerkölcsbe ütközésre alapított (negyedleges és ötödleges) kereseti kérelmek körében kifejtette, hogy az ítélet ellentétes az Alaptörvény 28. cikkében foglaltakkal, a józan észnek nem felel meg és erkölcsös célt nem szolgál az a gyakorlat, amely a rosszhiszemű vezető tisztségviselőket arra sarkallja, hogy csak egy év elteltével adják át azon okiratokat, amelyekből a megtámadható szerződések köre kitűnik.

[59] Az elsőfokú bíróság tévedett, amikor arra a következtetésre jutott, hogy a jelen esetben nincs a Csődtv. 40. §-ában foglaltakhoz képest olyan többlet tényállási elem, amely alapján a színleltség és a jóerkölcsbe ütközés megállapítható lenne.

[60] A szerződés felbontására alapított hatodlagos keresetével összefüggésben előadta, hogy a Csődtv. 47. §-a nem szűkíteni, hanem bővíteni kívánta szerződések megszüntetésének lehetőségét és a jogszabály szövegéből nem olvasható ki az az értelmezés, amely ezzel kapcsolatban az elsőfokú bíróság ítéletében szerepel. Ennek alátámasztásaként utalt a BH2017. 333. és BH2017. 298. számú eseti döntésekre, valamint idézett „A magyar fizetéseképtelenségi jog kézikönyve” című kiadványból.

II.2.

[61] A felperesi beavatkozó fellebbezésében kérte elsődlegesen az ítélet kereset szerinti megváltoztatását és az I. rendű alperes perköltsége megfizetésére kötelezését, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. A fentiekén túl az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyása esetén – a tartalma szerint – rá vonatkozóan 2.500.000 forint fellebbezési illeték megfizetésére kötelező rendelkezés megváltoztatását és ennek mellőzését.

[62] Az elsőfokú bíróság által megsértett jogszabályként felsorolta a Ptk. 3:188. § (2) bekezdését, a 6:6. § (1) bekezdését, 6:7. § (1) bekezdését, 6:13. § (3) bekezdését, 6:58. §-át, 6:63. § (1) és (2) bekezdéseit és a 6:69. § (1) bekezdését, a Hpt. 3. § (1) bekezdését, a Csődtv. 40. §-át és 47. § (1) bekezdését, valamint a Pp. 279. § (1) bekezdését és 346. § (5) bekezdését.

[63] Az elsődleges kereseti kérelem körében előadta, hogy a szerződés aláírásakor nem álltak fenn a Ptk. 6:63. § (1) és (2) bekezdéseiben, valamint a 6:69. § (1) bekezdésében foglalt feltételek, mert az aláírásakor törvényes képviselő már nem volt jogosult képviselni a felperest. A felszámolás elrendelését követően a volt ügyvezető üzleti akarata közömbös. Az elsőfokú bíróság nem tulajdonított jelentőséget a szerződés aláírása időpontjának annak ellenére, hogy központi kérdés: az engedményezési szerződés a kelte szerinti időpontban vagy később jött létre.

[64] Álláspontja szerint a per során bizonyítást nyert, hogy az engedményezési szerződés 2015. november 20. napját, azaz a felperessel szemben indult felszámolási eljárás kezdő időpontját követően került aláírásra.

[65] Ezt támasztja alá, hogy az engedményezési szerződés említése egyéb dokumentumokban először a 2016. év harmadik negyedében bukkant fel, holott törvényes

képviselőlnak vezető tisztségviselőként legkésőbb a felszámolás elrendelését követő harminc napon belül tájékoztatnia kellett volna a felszámolót az ügyletről. A későbbi keletkezésre enged következtetni az is, hogy a szerződésről sem a felszámoló, sem a felperesi beavatkozó 2017. január 5-ig nem kapott értesítést, illet az I. rendű alperes nem igazolt. A felszámoló értesítését a dokumentáció lefoglalása nem akadályozhatta, mivel arra csak 2016. szeptemberében került sor. Az okirat az I. rendű alperes rendelkezésére állt, azt a per során csatolta is, valamint a tájékoztatás az irat rendelkezésre állása nélkül is megtörténhetett volna. 2015. február 19-én nem az engedményes korábbi II. rendű alperestől, hanem a felperestől kapott fizetési felszólítást. Utalt e körben arra is, hogy a Nyíregyházi Törvényszék előtt 10.Fpk.15-17-000270. számon indult felszámolási eljárásban a korábbi II. rendű alperes még kifejezetten azt állította, hogy a felperesi beavatkozó értesítésére szándékosan nem került sor. A felperes és az I. rendű alperes, továbbá a korábbi II. rendű alperes 2014. és 2015. évi beszámolóiban, könyvelésében az engedményezési és a tovább-engedményezési szerződés sem szerepel, ezt tanú3 tanúvallomása is megerősítette.

[66] Mindez azt támasztja alá, hogy a felszámolás elrendelésekor az engedményezési szerződést tartalmazó okirat még nem létezett.

[67] Utalt arra, hogy a Pp. 288. §-a értelmében törvényes képviselő1 a fél törvényes képviselője, így a meghallgatás során tett előadása tanúvallomásként és ekként bizonyítékként nem értékelhető. Emellett nyilatkozata az értesítéssel és a könyveléssel kapcsolatban ellentmondásos volt, továbbá az ügyben érdekelt. tulajdonos1 közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozata szintén nem vehető figyelembe.

[68] Az elsőfokú bíróság nem indokolta a könyveléssel összefüggésben meghallgatott tanú4 tanúvallomásának figyelmen kívül hagyását, valamint elmulasztotta megindokolni a könyvelési hiányosságok kihatását az engedményezési szerződés létrejöttére. A könyvszakértő kirendelésére irányuló bizonyítási indítvány elutasítását mindössze egyetlen mondattal indokolta.

[69] A felperes 2015. évi zárómérlege és főkönyvi kartonja ugyan tartalmaz utalást az engedményezésre, arra azonban nem adott magyarázatot az I. rendű alperes, hogy ezt miért nem a 2014. évi beszámolóban szerepeltette. Ennek nyilvánvaló magyarázata, hogy a 2014. évre vonatkozó beszámolót már korábban közzétették, ugyanakkor annak nem volt akadálya, hogy az iratok lefoglalásáig a 2015. évi zárómérleg tartalmát törvényes képviselő1 szabadon alakíthassa. Ugyanakkor a zárómérleg teljes tartalmát megkérdőjelezi annak működés zavartalanságára és jó üzleti kilátásokra vonatkozó megállapítása.

[69] Álláspontja szerint tanú4 tanúvallomása e tekintetben önellentmondó volt, az a könyvelési hiányosságra nem ad magyarázatot.

[70] Az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően nem támasztják alá az I. rendű alperes álláspontját az engedményezési szerződés létrejöttével kapcsolatosan a kft.1 kölcsönszerződése és a kapcsolódó dokumentumok sem. A jelzálogszerződés alapján a kft.1

tulajdonjogának bejegyzésére csak 2015. szeptember 3-i hatállyal került sor és a jelzálogból való kielégítés 2015. július 31-i időpontja is a 2014. augusztus 12-i keltű engedményezési szerződés utánra esik. A kölcsönszerződés aláírásának napja megegyezik a perbeli engedményezési szerződés dátumával, ugyanakkor a szerződés mégsem tesz említést arról, hogy engedményezésre került volna sor, a zálogkötelezettség vállalása vagy teljesítése kapcsán. Az az I. rendű alperesi állítás pedig, hogy az engedményezési szerződés megkötését követő alig egy hónappal máris továbbértékesítette az engedményezett követeléseket az eredeti érték kevesebb, mint 10 %-áért, jóval a kft.1 kölcsönszerződése szerinti fizetési kötelezettség beállta előtt, kizárja, hogy az engedményezésre a kölcsönszerződés „biztosítékként” kerülhetett volna sor.

[71] Megjegyezte, hogy a 2015. július 31-én kelt, az I. rendű alperes által csupán a 2020. január 6-i beadványához csatolt tartozás elismerési nyilatkozat minden bizonnyal később keletkezett, ellenkező esetben azt korábban csatolták volna. Ezen okirat a bizonyításra alkalmatlan azért is, mert az ugyanaznap kelt másik tartozás elismerési nyilatkozatban szereplőtől eltérő összeget és teljesítési módot tartalmaz. Ugyanakkor törvényes képviselő egyazon időpontban nyilvánvalóan nem gondolhatta egyrészt azt, hogy a felperesi beavatkozó teljesít, és így a felperes képes lesz az I. rendű alperesnek teljesíteni, másrészt nem írhatott alá ugyanaznap olyan megállapodást, amely szerint a követelés beszámítással azonnal rendezve lett.

[72] Jogszabálysértő volt a tovább-engedményezési szerződés mint okirati bizonyíték és annak könyvelési anyagban meg nem jelenése értékelésének elmaradása, mivel ezt a többi bizonyítékkal együttesen kellett volna mérlegelni.

[73] Az elsőfokú bíróság a Pp. 346. § (5) bekezdésében foglaltak megsértésével elmulasztotta annak megindokolását, hogy miért mellőzte a felperes ingatlannal kapcsolatos földhivatali iratok beszerzése iránti indítványát.

[74] Az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte az írás- és okmányszakértői véleményekben foglalt következtetéseket, mivel a szakvéleményekből következően „a tudomány mai állása szerint rendelkezésre álló szakértői módszerekkel nem állapítható meg a keltezés időpontja”, amelyből az a következtetés vonható le, hogy a szakvélemények nem támasztották alá az engedményezési szerződés 2014. augusztus 12. napján történt aláírását.

[75] A felperesi beavatkozó a fellebbezéshez csatolta szakértő2 igazságügyi szakértő 2022. november 21-én kelt szakvéleményét és hivatkozott arra, hogy a szakvélemény által igazoltan a törvényes képviselőltől származó, az engedményezési értesítőn lévő aláírás nem 2014. augusztus 12-én, hanem 2016. december 22. és 2017. november 25. között keletkezett. Előadta, hogy a szakvélemény kézhezvételének időpontjára tekintettel azt a Pp. 373. § (2) bekezdésének megfelelően csatolta a fellebbezéséhez.

[76] A másodlagos kereseti kérelem vonatkozásában állította, az elsőfokú bíróság a Hpt. 3. § (1) bekezdésének jogszabálysértő értelmezésével állapította meg, hogy nem eredményez semmisséget az engedményezési szerződés jogszabályba ütközése, a Hpt. ugyanis nem tartalmaz olyan rendelkezést, amelyből arra lehetne következtetni, hogy a jogalkotó a felügyeleti engedély hiányában nyújtott pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó szerződés érvényességét kívánta volna.

[77] Az elsőfokú bíróság súlyosan jogsértő módon nem vizsgálta azt, hogy az üzletszerűség feltételei fennállnak-e, ez azonban a jelen másodfokú eljárásban megállapítható, figyelemmel az MNB azon felügyeleti álláspontjára, amely szerint egy naptári évben egynél több egyedi követelés megvásárlása vagy akár egyetlen követeléscsomag megvásárlása, valamint több éven keresztül naptári évenként egy követelés vagy követeléscsomag megvásárlása is üzletszerűnek minősülhet. E szempontból jelentősége van annak, hogy az I. rendű alperes a megvásárlás után rögtön értékesítette is a követelést akként, hogy a követelés értéke messze meghaladta az I. rendű alperes és a korábbi II. rendű alperes egész éves árbevételét.

[78] A harmadlagos kereseti kérelem körében hangsúlyozta, az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben a Ptk. 6:13. § (3) bekezdése szerinti korlátozás a jelen ügyben nem alkalmazható, az érdekellentét ugyanis nem konkrétan az aláírók között állt fenn, hanem ugyanazon aláíró által képviselt két jogi személy: a felperes és az I. rendű alperes között. Éppen ezen érdekellentét miatt lett volna szükség a társaságok legfőbb szerve jóváhagyásának beszerzésére az engedményezési szerződés megkötéséhez. A Ptk. 3:188. § (2) bekezdésében foglaltak megszegése miatt a szerződés a Ptk. 6:6. § (1) bekezdése értelmében érvénytelen.

[79] Az engedményezési szerződés annak színleltége miatt is semmis, ezért a negyedleges kereseti kérelem is alapos. Állította, hogy a negyedleges kereset számos többlet tényállási elemet tartalmaz a Csődtv. 40. §-ában szabályozott megtámadási jogosultság tényállásához képest, amelynek folytán a szerződés a Ptk. 6:92. § (2) bekezdése alapján érvénytelen. Ilyen többlet tényállási elem, hogy az okiratok nincsenek összhangban a közhiteles, illetve az I. rendű alperestől független nyilvántartásokból elérhető adatokkal, a szerződés visszadátumozása folytán mögötte nem volt valós ügyletkötési szándék, nem volt szándék a vételár megfizetésére, a szerződés gazdasági racionalitása is teljes egészében hiányzik, a dátum színlelve került feltüntetésre. A valós cél a vagyon átrendezése, a fedezetelvonás és a későbbi engedményezés leplezése volt. Mindkét engedményezési szerződés azért színlelt, mivel azok nem a követelések szerződésben megjelölt időpontban, ellenérték fejében történő átruházását célozták, csak ennek látszatát keltették.

[80] Az ötödleges keresettel összefüggésben előadta, hogy a Csődtv. 40. §-ában foglaltakhoz képest olyan többlet tényállási elemek állnak fenn, amelyek alapján az engedményezési szerződés jóerkölcsbe ütközése ugyancsak megállapítható. Ilyen körülmény, hogy fedezetelvonásra, illetve vagyonkimentésre került sor. Hivatkozott az ÍH2013. 35. számú döntésre, ahol az élettársi kapcsolat, az azzal együtt járó belső információk ismerete a többlet tényállási elem, amely a jóerkölcsbe ütközés miatti semmisséget megalapozhatja.

Álláspontja szerint a jelen esetben az ügyvezető azonossága miatt az élettársinál sokkal szorosabb kapcsolat állt fenn. törvényes képviselői mindkét érintett fél képviseletében eljár, tudott a megtámadási határidőről és a fizetése képtelen társaság vagyonát csökkentő ügyletről és a jogérvényesítést csalárd szándékkal próbálta megakadályozni. Ez a csalárd szándék olyan többlet tényállási elem, amely a társadalom rosszallását mindenképpen kiváltja. Amennyiben az engedményezési szerződés annak keltezése időpontjában került aláírásra, úgy az állapítható meg, hogy a már fizetése képtelenséggel fenyegető helyzetben lévő felperes a jogügylet elrejtésével próbálta megakadályozni a teljesítést.

[81] Az elsőfokú bíróság e körben elmulasztotta annak indokolását is, miért tért el jogkérdésben a Kúriának a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett BH2015. 127. számú határozatától, amely szerint a fedezetelvonás és vagyonkimentés a jóerkölcsbe ütközést megalapozó többlet tényállási elem.

[82] Hivatkozott a hasonló célú vagyonkimentés esetét értékelő BH2019. 75. számon közzétett eseti döntésben foglaltakra is.

[83] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a negyedleges és ötödleges kereseti kérelme elbírálásakor is megsértette indokolási kötelezettségét, amikor az általa hivatkozott többlet tényállási elemeket nem értékelte.

[84] A hatodlagos keresettel összefüggésben kiemelte, sem a Ptk., sem a Csődtv. nem írja elő, hogy az elállási jogot gyakorolni kívánó félnek meg kell jelölnie, az elállása milyen jogszabályi rendelkezésen alapul, a nyilatkozatot annak tartalma szerint kell elbírálni. A felperes felszámolójának 2018. július 24-i elállási nyilatkozata a tartalma alapján egyértelműen az engedményezési és a tovább-engedményezési szerződéstől elállásnak minősül.

[85] Az elsőfokú bíróság nem vizsgálta a Csődtv. 47. § (1) bekezdésében foglalt feltételek fennálltát, ezáltal is megszegte az indokolási kötelezettségét. Megjegyezte, hogy az elállás az e jogszabályhely által támasztott egyetlen feltételnek megfelelt, nevezetesen: a felek egyike sem teljesített szolgáltatást. A felperes az elállást tartalmazó nyilatkozatában levezette, hogy a teljesítés mennyiben és milyen okokból nem áll érdekében.

[86] A felperesi beavatkozó az ítélet hatályon kívül helyezése iránti kérelmét a Pp. 346. § (5) bekezdése szerinti indokolási kötelezettség elmulasztására, az indítványozott könyvszakértő kirendelésének és a földhivatali iratok beszerzésének mellőzésére, továbbá a Kúria BHGY-ban közzétett BH2015. 127. számú határozatától jogkérdésben való, indokolás nélküli eltérésre alapította.

[87] Az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyása esetén kérte az ítélet megváltoztatását a 2.500.000 forint összegű fellebbezési illeték megfizetésére kötelezés mellőzésével. E körben arra hivatkozott, hogy a Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.492/2020/7. számú végzése rendelkező részéből kitűnően a fellebbezés 2.500.000 forint összegű illetékét már megfizette, annak ismételt megfizetésére nem köteles.

III.

[88] Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az ítélet teljes terjedelmében történő helybenhagyását és a felperes, valamint a felperesi beavatkozó perköltsége megfizetésére kötelezését.

[89] Állította, hogy a felperes fellebbezése nem felel meg a Pp. 371. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt követelményeknek, mivel az nem tartalmaz határozott kérelmet. Ezen túlmenően a felperes fellebbezése keresetváltoztatást is tartalmaz, amely ellentétes a Pp. 373. §-ában foglaltakkal, ezért kérte figyelmen kívül hagyni a 2. oldal negyedik bekezdését.

[90] Előadta, hogy sem eljárásjogi, sem anyagi jogi jogszabálysértés nem történt.

[91] Az elsőfokú bíróság döntésének okát ismertette, az ítélet eleget tett a Pp. 346. § (5) bekezdésében foglalt követelményeknek. E körben utalt arra, hogy az ítélet indokolásának nem kell a felek által felhozott valamennyi észrevételre kitérnie, csupán azt a jogi okfejtést kell tartalmaznia, amelyik a rendelkező részben foglalt döntéshez vezetett.

[92] Nem felel meg a valóságnak az az állítás, hogy az elsőfokú bíróság ne indokolta volna a könyvszakértő kirendelése iránti indítvány mellőzését vagy tanú⁴ tanúként tett nyilatkozata figyelmen kívül hagyását. Ugyancsak eleget tett indokolási kötelezettségének a földhivatali megkeresés mellőzése tekintetében is.

[93] A BH2015. 127. számú, BHGY-ban közzétett határozat tényállása a perbelihez nem is hasonló: ott nem volt folyamatban felszámolási eljárás, csődjogi, speciális szabályok nem biztosították a megtámadás lehetőségét. Ebben a döntésben a tényállás alapján csak jóerkölsbe ütközés és semmisség megállapítására vonatkozott a felperes igénye, amelyben több és súlyosabb jóerkölsbe ütköző tényállási elem került figyelembevételre, ezen túlmenően a jelen perben a rosszhiszemű vagy fedezetelvonó eljárásra csupán állítás vonatkozik, ezek alátámasztása nem történt meg. Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének eleget tett annak megállapításával, hogy a hivatkozott tényállási elemek nem tartalmazznak a Csődtv. 40. §-ához képest többlet tényállást, így nincs lehetőség a Ptk. alapján történő igényérvényesítésre.

[94] Az elsőfokú bíróság a Pp. 276. § (1) és (5) bekezdéseiben foglaltak szerint járt el, amikor a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelen bizonyítás lefolytatását mellőzte. A perben jelentős tényeket a Pp. 268. § (1) bekezdésének és 279. § (1) bekezdésének megfelelően állapította meg.

[95] E körben kiemelte, hogy az engedményezési szerződés létrejötté és érvényessége nem töle különálló adatokból és körülményekből, hanem magából a vizsgált szerződésből volt megállapítható. A jelen per eldöntéséhez sem a könyvelési anyagok vizsgálata, sem a jelen perbeli szerződéstől különböző tovább-engedményezési szerződés vizsgálata nem biztosíthat alapot, a jelen szerződés létrejötté, érvényessége megítéléséhez nincs szükség egy másik szerződés vizsgálatára. A tovább-engedményezési szerződésből semmilyen bizonyíték nem várható arra nézve, hogy az engedményezési szerződés ne jött volna létre.

[96] A felperes fellebbezésében megjelölt BH2016. 344. számú eseti döntés az eltérő jogkérdés elemzése miatt a jelen perben nem vehető figyelembe.

[97] Hivatkozott az egyes jogi kérdések tekintetében egyező tárgyú, a Fővárosi Törvényszék előtt 18.G.40.140/2019. számon indult, a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.205/2021/8-II. számú döntésével jogerősen befejezett eljárásra, a jogerős döntésben kifejtett jogi értékelésre.

[98] A Pp. 325. § (4) bekezdésének megfelelő alkalmazásával az okirat valóságát a felperesnek kellett volna bizonyítani, mivel a felperes csatolta keresetleveléhez okirati bizonyítékként az engedményezési szerződést. Az okirat valótlanságának alátámasztása a felperes bizonyítási érdeke, a bizonyítatlanság hiánya az ő terhére értékelendő.

[99] A BH2009. 412. számú eseti döntés értelmében a számviteli szabályok esetleges megsértése miatt az engedményezési szerződés nem minősül létre nem jötnék, valamint a Fővárosi Ítéltábla Gf.40.476/2008/7. számú határozata szerint az engedményezés könyvelésben történő rögzítésének nincs bizonyító ereje a szerződéskötés időpontjára nézve.

[100] Az értesítés elmaradásának úgyszintén nincs jelentősége az engedményezési szerződés létrejötté szempontjából, a Ptk. 6:197. §-a ugyanis az értesítéshez a szerződés módosításával, a kifogás érvényesítésével és a követelés teljesítésével kapcsolatosan fűz joghatásokat.

[101] Nem lehet a szerződés aláírásának időpontjára következtetni önállóan abból a tényből sem, hogy a büntető eljárásban lefoglalt iratok közt a perbeli szerződés nem szerepelt.

[102] Az engedményezési szerződés dátuma több, mint egy évvel megelőzi a felperes felszámolás alá kerülését, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet nem állt fenn, de annak fennállta sem eredményezhetné az ilyen helyzetben lévő társaság által megkötött szerződések létre nem jöttét vagy érvénytelenségét. Úgy szintén nem lehet kihatással a szerződés létrejöttére vagy érvényességére a felperes teljesítőképessége, valamint az engedményezés ellenértékének későbbi fizetési határideje sem, amelyre az üzleti életben számos példa található. Nincs jelentősége az engedményezési értesítőben lévő elírásnak, mert a követelés beazonosítható, valamint nem adhat okot az egyik iratból a másakra történő következtetésre az sem, ha a két okirat ugyanazon a napon készült.

[103] Álláspontja szerint a kft.1 kölcsönszerződésével összefüggésben hivatkozott körülmények az engedményezési szerződés létrejöttére vagy érvényességére nincsenek hatással. A tulajdoni lap igazolja a jelzálogkölcsön összegét és járulékait, valamint az adásvétel tényét. A kölcsönszerződéstől a beszámításig terjedő üzleti sor ezáltal bizonyított.

[104] A bizonyítékoknak sem egyenként, sem pedig összességében történő értékelése nem támasztja alá azt, hogy az engedményezési szerződés a keltezésétől eltérő időpontban jött volna létre. Cáfolja viszont az eltérő időpontban történő aláírást a lefolytatott írás- és okmányszakértői bizonyítás. Mivel az okirat eltérő időpontban történő aláírása szakértői módszerekkel nem állapítható meg, továbbra is fennáll a vélelem, hogy az okirat aláírása a keltezéskor történt, a felperes bizonyítása sikertelen volt.

[105] Az elsődleges kereset körében hangsúlyozta, hogy a felperes által hivatkozott bizonyítékok nem támasztják alá azt az állítást, hogy a perbeli engedményezési szerződés az okiraton szereplő keltezésétől eltérő időpontban jött volna létre. Ezzel szemben a felperes kezdeményezésére elrendelt és lefolytatott írás- és okmányszakértői bizonyítás aggálytalanul jutott arra a következtetésre, hogy nem megállapítható a keltezésétől eltérő időpontban történő szerződés létrejötte, illetve fél általi aláírása. Mindebből pedig az következik, hogy továbbra is fennáll a vélelem a keltezés időpontjában történt aláírás mellett, mivel a felperes ennek ellenkezőjét nem bizonyította.

[106] Az engedményezési szerződés keltezésének időpontjában törvényes képviselői képviseleti jogosultsága fennállt, ezért az álképviselet kérdése szóba sem jöhet, így helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor a képviseleti jogosultságot ezt meghaladóan nem vizsgálta.

[107] A felperesi beavatkozó által a fellebbezéshez csatolt írásszakértői vélemény a Pp. 373. § (1) és (2) bekezdései, valamint a 302. § (5) bekezdése alapján sem használható fel. Ugyanakkor az az engedményezési értesítőre vonatkozik, amelyre kapcsolatos megállapítások az engedményezési szerződésre nem hatnak ki, így a felhasználhatósága esetén sem lenne jelentősége.

[108] A másodlagos kereseti kérelemmel összefüggésben kiemelte, hogy a követelés vásárlás üzletszerűségének vizsgálata szükségtelen volt, mivel a Hpt. kötelező szabályának esetleges megsértése sem eredményezné az engedményezési szerződés semmisségét, így az e körben hivatkozott BH2019. 281. számú határozat érvelése nem irányadó.

[109] A harmadlagos keresettel kapcsolatban az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a két cég ügyvezetőjének azonossága folytán a Ptk. 6:13. § (3) bekezdésében foglalt korlátozás a jelen ügyben alkalmazható, az érdekellentétéről nyilvánvalóan a felperes és az I. rendű alperes is tudott.

[110] Egyetértett az ítélet azon megállapításával is, hogy a legfőbb szerv jóváhagyása olyan különálló nyilatkozat, amely nem képezi az engedményezési szerződés tartalmi vagy kötelező alaki elemét, az egyes társaságokra vonatkozó különös szerződéskötési előírások nem értelmezhetők a szerződés létrejöttének vagy érvényességének feltételeként.

[111] A negyedleges kereset körében a színleltségre vonatkozó ítéleti megállapítással szembeni, az Alaptörvény 28. cikkére alapított fellebbezés nem jelölt meg jogszabálysértést, figyelemmel arra is, hogy a józan észnek történő megfelelés és erkölcsös cél szolgálása nem a bírói gyakorlattal szemben állított követelmény, hanem a jogszabályra alkalmazandó vélelem.

[112] A színleltség nem vonatkozhat csupán a szerződés dátumára, hanem annak megállapításához a felek mindegyikének a szerződés egészére kiterjedő, eltérő akaratának igazolása szükséges. Ez a perben nem nyert bizonyítást, az ellenérték teljesítése az elsőfokú eljárásban megtett nyilatkozata és a csatolt okiratok alapján igazoltan megtörtént, volt valós ügyletkötési szándék és az engedményezés mögött meghúzódó jogos gazdasági érdek, ami a felperesi beavatkozóval szembeni kintlévőségek csökkentése volt. Az érdek későbbi változása nem alapozhatja meg a szerződés színleltségét. A felperesi beavatkozó érvelésével szemben rámutatott, hogy ha csak az ellenérték megfizetése a színlelt, úgy fedezetelvonó szerződésről lehet szó, amely nem érvénytelenséget, hanem relatív hatálytalanságot eredményez.

[113] Mind a színleltségre, mind az ötödleges keresetként megjelölt jóerkölcsbe ütközésre alapított igény esetében helytálló az ítélet indokolása abban a tekintetben is, hogy ha a szerződés ingyenessége bizonyításra került volna, abban az esetben sem alkalmazható az érvénytelenség jogkövetkezménye, mivel a leplezett ajándékozási szerződés a Csődtv. 40. § (1) bekezdése alapján megtámadható, ahhoz képest többlettényállási elem nem merült fel. A vagyontámentési szándék, fedezetelvonás, az erre vonatkozó szándékegység és a szerződés dátumára vonatkozó állítólagos színleltség is a Csődtv. 40. §-a körében értelmezendő.

[114] A jóerkölcsbe ütközés igazolására az élettársi kapcsolathoz hasonlítás megalapozatlan, a gazdasági társaságok esetén a személyi összefonódás mint többlettényállási elem kifejezetten a Csődtv. 40. § (3) bekezdése alapján kerülhet értékelésre.

[115] A szerződés állítólagos eltitkolása nem igazolt, ezzel szemben a per során bizonyította, hogy az engedményezési értesítést a felperesi beavatkozó korábbi vezérigazgatója még az engedményezés évében átvette.

[116] A hatodlagos, elállásra alapított kereset elutasítása is helytálló. A felperes elállása pontos jogszabályhelyet tartalmazott, megjelölte a Ptk. 6:140. § (1) bekezdését és a 6:151. §-ának (1) bekezdését, amely téves, ugyanis jelen esetben a speciális jogszabályként irányadó Csődtv. 47. § (1) bekezdése biztosított elállási lehetőséget.

[117] Nem felel meg a valóságnak a felperesi beavatkozó azon állítása, hogy az elsőfokú bíróság ne vizsgálta volna a Csődtv. 47. § (1) bekezdésében foglalt feltételek fennálltát. Ezzel szemben az ítélet kifejezetten megállapította, hogy az engedményezés megtörténte nem volt vitatott, csupán az ellenérték megfizetése, így legalább a felek egyike teljesített szolgáltatást, ezért a Csődtv. alapján történő elállásra nem volt lehetőség. Emellett az ellenérték teljesítése is határidőben megtörtént, mégpedig a felperes tartozásának 2015. július 31-én történt elengedésével, amely a kft.1 által a felperesnek nyújtott kölcsön megfizetésének fejében történt.

[118] A felperes fellebbezésében foglaltakkal szemben a hivatkozott BH2017. 333. számú eseti döntés nem utal arra, hogy a Csődtv. szerinti elállási lehetőség bővíteni kívánta volna a szerződés megszüntetésének lehetőségét. Ugyanez mondható el a BH2017. 298. számon közzétett határozatról, amely egyébként sem az elállás, hanem a felmondás feltételeire vonatkozik.

IV.

[119] Az I. rendű alperes a 2023. október 9-én érkezett beadványában utólagos bizonyítást indítványozott és kérte okirati bizonyítékként figyelembe venni a beadványához csatolt, általa állítottan 2023. szeptember 26-án kézhez vett, a hatóság bünyügyi vizsgálati osztálya ügyszám8 számú, a csődbűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen folytatott nyomozást megszüntető határozatát, annak indokolását.

[120] A felperesi beavatkozó előadta, hogy a jelen eljárási szakban az I. rendű alperes által indítványozott utólagos bizonyításnak nincs helye, ugyanakkor a polgári perben eljáró bíróságot a büntetőeljárásban hozott határozat indokolásában kifejtettek nem kötik, ez a határozat egyébként is az elsőfokú eljárásban a bizonyítékok köréből kizárt szakértői véleményen alapul.

V.

[121] A Fővárosi Ítéltábla megállapította, az I. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében megalapozatlanul hivatkozott arra, hogy a felperes fellebbezése nem felel meg a határozott kérelem eljárásjogi követelményének, mivel a 2023. október 10-i tárgyaláson pontosított kérelmében már kizárólag a jogorvoslati kérelme 2. és 3. oldalán szereplő I., II., III. és IV. pontokban foglaltakat tartotta fenn. A fellebbezés I. pontjában meghatározott kérelem teljes egészében megegyezik a kereseti kérelmében foglaltakkal, a II. pontban az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését kérte, a III. és IV. pontokban a perköltség viselésére vonatkozó eltérő döntést kért az I. és II. pontokban felsorolt kérelmek megalapozottsága esetén. Az I. rendű alperes állításával szemben a fellebbezés I., II., III. és IV. pontjai határozott kérelmet tartalmaznak arra vonatkozóan, hogy a határozat kifogásolt részét vagy rendelkezését a másodfokú bíróság mennyiben és milyen okból változtassa meg, illetve helyezze hatályon kívül. A fenntartott fellebbezéshez képest a jogorvoslati kérelem 2. oldal negyedik bekezdésében tett „előadás” nem minősül fellebbezési kérelemnek, amelyre figyelemmel a kereseti kérelmen való túlterjeszkedés szóba sem jöhet. Mindezekre figyelemmel nem volt akadály a felperes fellebbezése érdemi elbírálásának.

[122] A Fővárosi Ítéltábla teljes terjedelmében bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét, mert annak nem volt fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése [Pp. 358. § (5) bekezdés]; a Pp. 369. § (3) bekezdése szerinti felülbírálati jogkörében eljárva a Pp. 370. § (1) bekezdése alapján a fellebbezési kérelmek és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között vizsgálta az elsőfokú bíróság ítéletét.

VI.

[123] A fellebbezések nem alaposak.

[124] Az ítélet Pp. 381. §-a alapján történő hatályon kívül helyezése esetén annak érdemi megállapításainak vizsgálatára nem kerülhet sor, ezért a Fővárosi Ítéltábla – a fellebbezési kérelmek által meghatározott sorrendtől eltérve – elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a felperes és a felperesi beavatkozó által hivatkozott eljárási szabálysértések megvalósultak-e és azok megalapozzák-e az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását.

[125] A felperes akként hivatkozott lényeges eljárási szabálysértésként a kereseten és a kereseti ellenkérelmen történt túlterjeszkedésre, hogy ennek tényleges mibenlétét, a kérelmeken történt túlterjeszkedést konkrétan nem jelölte meg, az e körben tett hivatkozásai tartalma ilyen túlterjeszkedésként nem értékelhető, így azok érdemi vizsgálatra nem alkalmasak.

[126] A felperes a fellebbezésében konkrétan csak az elsőfokú bíróság 30.G.42103/2018/69-II. számú, az eljárást részben megszüntető végzésével összefüggésben állította, hogy az nem felel meg a felek indítványainak, kérelmének. Ez a végzés azonban – a Pp. 369. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel, mivel azzal szemben önálló jogorvoslati jog volt biztosított, amellyel a felek a perköltségre vonatkozó rendelkezés tekintetében éltek is – az ítélettel szembeni fellebbezésben már nem támadható.

[127] A fellebbezésekben foglaltakkal szemben az elsőfokú bíróság a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdései szerinti indokolási kötelezettségének a szükséges mértékben eleget tett.

[128] A Pp. 346. § (5) bekezdése értelmében az indokolás tartalmazza az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokat és szükség esetén azok értelmezését, a megállapított tényekre vonatkozó bizonyítékokat azokkal a körülményekkel együtt, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, a tények megállapításának egyéb körülményeit, továbbá azokat az okokat, amelyek miatt a bíróság valamely tényállítást nem talált bizonyítottnak vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte.

[129] Az indokolásnak a döntés megalapozottságát kell biztosítania a vonatkozó anyagi jogszabályok helyes alkalmazásával. Az ítélet megfelelő indokolása nem pusztán formális kötelezettség, hanem ezen múlik az ítélet meggyőző ereje (BDT2004. 1085.).

[130] A jogi indokolásban a bíróságnak számba kell vennie és értékelnie kell a bizonyítékokat, világosan kifejtve a Pp. 279. §-a szerinti mérlegelése során figyelembe vett szempontokat; így a bizonyítékok szabad mérlegelése elvének épp a bíróság indokolási kötelezettsége a legfőbb korlátja (BH2012. 173.).

[131] A Fővárosi Ítéltábla osztotta az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében foglalt azon hivatkozását, hogy a bíróság indokolási kötelezettsége nem a felek által felhozott valamennyi észrevétel egyenként történő megcáfolásának kötelezettségét jelenti és a bíróság eleget tesz indokolási kötelezettségének azáltal, ha a keresetet kimerítve a döntését megalapozó terjedelemben vizsgálja a felek kérelmeit, egyéb hivatkozásait.

[132] Az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolása a Pp. 346. § (5) bekezdésében foglaltaknak és a fenti, joggyakorlat által kidolgozott követelményeknek megfelel. Az elsőfokú bíróság megállapításainak, a tényekből levont jogi következtetésének indokát adta, a döntésének okát olyan mértékben kifejtette, hogy annak alapján a felperes és a felperesi beavatkozó a kereset elutasításának indokát megismerhették, azzal szemben jogorvoslati kérelmet nyújthattak be.

[133] Amennyiben a kifejtett indokai nem is lennének helytállóak és a bizonyítékok Pp. 279. § (1) bekezdése szerinti mérlegelése tévesen történt volna, az sem jelentené a Pp. 346. § (5) bekezdése szerinti indokolási kötelezettség elmulasztását és ennek következtében az ítélet hatályon kívül helyezését, kizárólag a megváltoztatását alapozhatná meg.

[134] Ugyancsak nem alapozhatná meg a Pp. 381. §-a szerinti hatályon kívül helyezést és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását valamely bizonyítási indítvány mellőzése indokai kifejtésének vagy az egyes bizonyítékok értékelésének elmaradása sem. Ezen eljárási szabálysértések megállapíthatósága esetén ugyanis – amennyiben azok az ügy érdemi eldöntésére ki is hatottak – azok a másodfokú eljárásban orvosolhatók lennének.

[135] Az elsőfokú bíróság azonban a később kifejtettek szerint nem mellőzött olyan bizonyítást, amely az ügy eldöntése szempontjából nélkülözhetetlen, így a hatályon kívül helyezésre irányuló fellebbezési kérelmek ez okból sem megalapozottak.

[136] Nem vezet az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére az sem, ha jogkérdésben külön indokolás nélkül eltért a Kúriának a BHGY-ban közzétett határozatától, figyelemmel arra, hogy ezen jogsértés is orvosolható a másodfokú eljárásban, illetve az eltérés folytán az anyagi jogban való esetleges tévedés nem a határozat hatályon kívül helyezését, hanem annak érdemben történő megváltoztatását eredményezheti.

[137] Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítélete hatályon kívül helyezésének nem volt oka, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla érdemben vizsgálta.

VI.1.

[138] Az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből érdemben helyes jogi következtésre jutott, a Fővárosi Ítéltábla a kifejtett indokaival jórészt egyetértett; azokat a fellebbezésekben és a fellebbezési ellenkérelemben foglaltakra is tekintettel a következők szerint pontosítja, illetve kiegészíti.

[139] Az elsődleges, az engedményezési szerződés létre nem jöttének megállapítására irányuló kereset elbírálása során az elsőfokú bíróság helyesen vizsgálta a szerződő felek egybehangzó akaratnyilatkozatának meglétét.

[140] A Ptk. 6:63. § (1) bekezdése értelmében a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre.

[141] A (2) bekezdés szerint a szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges és a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges.

[142] A felperes és az I. rendű alperes kölcsönös és egybehangzó akaratnyilatkozatának meglétét és kifejezését mindenekelőtt a 2014. augusztus 12-i keltezésű engedményezési szerződés igazolja.

[143] A fellebbezések helytállóan hivatkoznak arra, hogy az engedményezési szerződés létrejötte időpontjának jelentősége van a felek ügyleti akaratának megléte szempontjából. Amennyiben ugyanis az egybehangzó akaratnyilatkozat meglétét alátámasztó engedményezési szerződés aláírására ténylegesen nem a keltezés időpontjában, hanem a felperes felszámolásának jogerős elrendelését, azaz 2015. november 20-át követően került sor, a felperes ügyvezetőjének képviseleti jogosultsága a Csődtv. 34. § (2) bekezdése értelmében ekkor már valóban nem állt fenn és ennek folytán a szerződés létrejöttének egyik feltétele, az engedményező szerződéskötési szándéka hiányzott.

[144] A Pp. 325. § (3) bekezdése kimondja, hogy a teljes bizonyító erejű magánokirat az ellenkező bizonyításáig teljes bizonyító erővel bizonyítja, hogy az okirat aláírója az abban foglalt nyilatkozatot megtette, illetve elfogadta vagy magára kötelezőnek ismerte el.

[145] A (4) bekezdés szerint a teljes bizonyító erejű magánokirat valódiságát csak akkor kell bizonyítani, ha azt az ellenfél kétségbe vonja vagy a valódiság bizonyítását a bíróság szükségesnek találja.

[146] A fenti szabályozás ugyan nem fűzi a teljes bizonyító erejű magánokirathoz a valódiság vélelmét, de a valódiság bizonyítása esetén vagy annak kétségbevonása hiányában a magánokiratot hamisítatlannak kell tekinteni és az az abban foglalt nyilatkozat megtételének igazolására alkalmas.

[147] Az I. rendű alperes állításával szemben a jelen perben kétségtelen, hogy – függetlenül attól, hogy az okiratot a perbeli iratok közé melyik fél csatolta – az engedményezési szerződést tartalmazó magánokirat valódiságának bizonyítása az I. rendű alperes bizonyítási érdeke [Pp. 265. § (1) bekezdés]. A felperes azonban tévesen értelmezte a teljes bizonyító erejű magánokirat valódiságának bizonyítására vonatkozó, a Pp. 325. § (4) bekezdése szerinti bizonyítási kötelezettséget akként, hogy az az okirat teljes tartalmára vonatkozik.

[148] A per során az engedményezési szerződés valódisága, tehát az azon szereplő aláírások létrejötte, hamisítatlansága nem volt vitás, a felperes és a felperesi beavatkozó

csupán azt állították, hogy az okirat keltezése nem felel meg a valóságnak. Mivel a megfelelő aláírással ellátott, hamisítatlan teljes bizonyító erejű magánokirat az ellenkező bizonyításáig igazolja az abban foglaltakat, így az ott megtett nyilatkozat időpontját is, ezzel szemben a felperest és a felperesi beavatkozót terhelte azon állításuknak az igazolása, hogy az okirat nem az aláírásának időpontjában, hanem később, mégpedig a felperes felszámolásának jogerős elrendelését követően készült, vagyis az abban foglalt akaratnyilatkozatot a felperes volt ügyvezetője joghatályosan nem tehette meg.

A felperes és a felperesi beavatkozó indítványára kirendelt írás- és okmányszakértő egymástól függetlenül vizsgálta a perbeli engedményezési szerződést. Az igazságügyi írásszakértő véleménye szerint „A tudomány mai állása alapján a kérdéses grafikai objektumok (kettő darab „törvényes képviselő” szövegű kérdéses aláírás) keletkezési idejét írásszakértői módszerekkel nem lehet megállapítani.” (116. sorszámú szakvélemény) A másik szakvélemény (117. sorszámú) azt rögzíti, hogy „Okmányszakértői eszközökkel és módszerekkel nem állapítható meg, hogy a vizsgálatra küldött Engedményezési szerződés 2. oldalán található hitelesítő aláírások az okirat keltezési időpontjában, 2014. augusztus 12-én készültek-e vagy attól eltérő időpontban, ezért az aláírások abszolút keletkezési időpontjára vonatkozó megalapozott szakértői megállapítás nem tehető.”

[149] Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság nem tévedett, amikor az engedményezési szerződés keltezéséhez képest későbbi időpontban, konkrétan a felperessel szembeni felszámolási eljárás 2015. november 20-i megindulását követően történt aláírását nem találta bizonyítottnak, ez e körben előterjesztett igazságügyi szakvélemények aggálytalanok, azokból az elsőfokú bíróság által kifejtettektől eltérő következtetés nem vonható le.

[150] Az elsődleges kereset elbírálása körében ezen túlmenően az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat teljeskörűen értékelte, azok mérlegelésekor okszerű következtetéseket vont le, ezért a bizonyítékok felülmérlegelésére nincs eljárásjogi lehetőség.

[151] A Fővárosi Ítéltábla egyetértett az ítélet indokolásának a felperes és a felperesi beavatkozó e körben felhozott hivatkozásait, bizonyítékait értékelő megállapításaival, a fellebbezésekben és a fellebbezési ellenkérelemben írtakra is tekintettel ezen indokolást az alábbiakkal egészíti ki.

[152] Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában (3. oldal harmadik bekezdés) tényként állapította meg, hogy a 2014. augusztus 12-i keltezésű engedményezési értesítést nem küldték meg a felperesi beavatkozónak. A tényállás e részével szembeni fellebbezés vagy csatlakozó fellebbezés előterjesztése hiányában az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében nem hivatkozhat eredményesen az engedményezésről szóló értesítő 2014. évben a felperesi beavatkozó részére történt megküldésére.

[153] Ugyanakkor – ahogyan azt az elsőfokú bíróság helytállóan megállapította – a Ptk. 6:193. § (2) bekezdése értelmében az engedményezési szerződés megkötésével az engedményezett követelés átszáll, mégpedig függetlenül a kötelezett értesítésének megtörténtétől. A Ptk. 6:197. §-a az engedményezési értesítés megküldéséhez joghatásként nem az engedményezés létrejöttét fűzi, hanem csupán – a korábbi szabályozástól eltérően, ahhoz képest a jogkövetkezményeket szűkítve – az engedményezési szerződés későbbi módosításainak részleges hatálytalanságát és az engedménnyel szemben felhozható kifogások és a beszámítható ellenkövetelés korlátozottságát. Ebből következően az engedményezési értesítés késedelmének vagy akár teljes elmaradásának nincs az engedményezési szerződés létre nem jöttét eredményező joghatása.

[154] Miután az engedményezési szerződés megkötése és arról a kötelezett értesítése, valamint teljesítési utasítás adása nem szükségképpen egyidejűleg történik, a kötelezett értesítése és felhívása az engedményező és az engedményes ügyleti szándékától, céljától függően később is történhet (ezzel kockáztatva a követelés korábbi jogosultjának történő teljesítést), az engedményezési értesítő megküldésének dátumából nem lehet az engedményezés időpontjára következtetni, a későbbi értesítés az azzal egyidejűleg történt engedményezés alátámasztására nem alkalmas.

[155] A felperes és a felperesi beavatkozó által hivatkozott könyvelési hiányosság, az engedményezett követelés könyvekben történt nem megfelelő szerepeltetése úgyszintén nem alkalmas annak bizonyítására, hogy az okirattal igazolt engedményezés ténylegesen nem jött létre az adott időpontban. Az I. rendű alperes helyesen hivatkozott arra a fellebbezési ellenkérelmében, hogy egy gazdasági esemény könyvelésben szerepeltetése hiányának számos oka lehet, és a számviteli szabályok megsértése nem vonhatja kétségbe azon szerződés létrejöttét, amelyet okirat igazol.

[156] A fellebbezésekben állítottakkal szemben az elsőfokú bíróság nem mellőzte a mérlegadatok figyelembevételét, hanem ezen körülmény bizonyításra alkalmatlanságát rögzítette (32. oldal harmadik bekezdés).

[157] Mindemellett – a felperes és a felperesi beavatkozó által sem vitatottan – az engedményezés a felperes és az I. rendű alperes 2015. évre vonatkozó könyveléseiben megjelent: a felperes könyveiben 2015. október 16-i dátummal egyéb ráfordításként kivezetésre került, míg az I. rendű alperes 2015. évi zárómérlegének kiegészítő melléklete az egyéb ráfordítások soron tartalmazza az engedményezett követelések könyv szerinti értékét, az abból származó bevételt az egyéb bevétel soron rögzíti. A Fővárosi Ítéltábla megjegyzi, hogy a felperes könyvelésében a kivezetés dátuma is – függetlenül attól, hogy ez a szerződés létrejöttére nézve bizonyító erővel nem bír – megelőzi a felszámolás kezdő időpontját.

[158] Emellett tanú4 tanúvallomása – amely önmagában is megerősíti az engedményezési szerződés keletkezése szerinti időpontban történt létrejöttét – magyarázatul

szolgál a későbbi (téves) könyvelésre azáltal, hogy a szokásos üzleti gyakorlat szerint az engedményezés könyvelésére csupán az ellenérték teljesítésekor került sor.

[159] Az elsőfokú bíróság erre vonatkozóan a könyvszakértő kirendelése iránti indítványt megalapozottan mellőzte, a mellőzésnek megfelelő indokát adta a könyvelési hiányosságok bizonyításra alkalmatlanságának megállapításával, rögzítette egyúttal azt is, hogy az indítvány jelentős része a per tárgyát már nem képező kérdések vizsgálatára irányult.

[160] Ugyanezen okból – mivel a könyvelési hiányosságok, hibák a szerződés keletkezésének, avagy létre nem jöttének igazolására nem alkalmasak – a könyvszakértői bizonyítás másodfokú eljárásban történő elrendelésének sincs helye.

[161] A felperesi beavatkozó állításával ellentétben a kft.1 és a felperes közti kölcsönszerződéssel összefüggésben keletkezett iratok az engedményezési szerződés keletzése szerinti időpontban történt létrejöttét nem cáfolják meg, hanem éppen annak alátámasztására alkalmasak az engedményezés gazdasági indokának felfedése által. A tulajdoni lap bejegyzései és a jelzálogjog érvényesítésével összefüggésben keletkezett jognyilatkozatok igazolják az ügyletet, amelynek biztosítására az engedményezés történt, és noha annak konkrét dátumát nem jelölik meg, abból az engedményezési szerződés későbbi aláírására semmiképp sem vonható le következtetés.

[162] A városi földhivatal e jogügylettel kapcsolatos iratok megküldése iránti megkeresését az elsőfokú bíróság megalapozottan mellőzte azon indokkal, hogy a jogvita eldöntéséhez szükséges tényállás a rendelkezésre álló nyilatkozatok és okiratok alapján megállapítható volt. A felperesi beavatkozónak az ezen bizonyítás másodfokú eljárásban lefolytatása iránti indítványát a Fővárosi Ítéltábla ugyancsak mellőzte, mivel a földhivatali iratok az engedményezési szerződés létre nem jötte szempontjából irrelevánsak.

[163] A 2015. július 31-én kelt (az iratokhoz 2020. január 7-én csatolt) tartozás elismerési nyilatkozat kifejezetten említi a 2014. augusztus 12-én kötött engedményezési szerződést és rögzíti, hogy az engedményezési ellenérték beszámítással rendezett.

[164] Ez a magánokirat – a fentebb már kifejtettek szerint – mivel az azon szereplő aláírások hamisítatlansága nem volt vitatott, teljes bizonyító erővel igazolja az abban foglalt nyilatkozat valóságát és ezáltal bizonyítékként szolgál az engedményezési szerződés keletzése szerinti létrejöttére is. A felperesi beavatkozó állításával szemben abból a tényből, hogy az I. rendű alperes ezen okiratot nem az ellenkérelméhez, hanem a későbbi perfelvétel során csatolta az iratokhoz, nem következik az, hogy a teljes bizonyító erejű magánokirat hamisított lenne vagy az ne az azt aláíró felek valós ügyleti akaratát tükrözte volna.

[165] Az ugyanilyen dátummal kiállított, a kölcsönösszeg visszafizetésére vonatkozó szándékot rögzítő másik nyilatkozat a korábbi engedményezési szerződés létrejöttének, annak dátumának cáfolatára nem alkalmas.

[166] A felperesi beavatkozó állítása értelmében az iratok nyomozó hatóság általi lefoglalásáig a felperes volt ügyvezetője szabadon alakíthatta a felperes gazdasági tevékenységét igazoló iratok tartalmát, az azonban nem nyert bizonyítást, hogy ezt – bűncselekmény megvalósításával – ténylegesen meg is tette.

[167] A felperes mind a keresetében, mind a fellebbezésében az engedményezési szerződés későbbi időpontban történt létrejöttét igazolandó tartalmi és formai hiányosságokra és egybeesésekre csupán példálózó jelleggel hivatkozott.

[168] Az okirat szerkesztésének jellegzetességei, formája nem alkalmas annak alátámasztására, hogy az okirat mikor keletkezett, és különösen nem alkalmas annak igazolására, hogy 2015. november 20-át követően keletkezett. Megállapítható ugyanakkor, hogy a 2014. augusztus 12-én kelt okiratok egységes formát mutatnak, míg a későbbi keltezésű okiratok alakítása ezektől eltér.

[169] Mint azt az elsőfokú bíróság is nyomatékosan rögzítette, a jelen perbeli engedményezési szerződés létre nem jöttére, érvénytelenségére nem lehet következtetést levonni egy attól különböző szerződés vagy jognyilatkozat alakiságaiból. Amennyiben a 2014. szeptember 1-jén kelt tovább-engedményezési szerződés későbbi keletkezése bizonyítást is nyerne, abból nem következne, hogy a jelen keresettel érintett szerződés is később jött létre. A 2014. augusztus 12-én kelt engedményezési értesítő megküldése ugyan nem igazolt, de az abban szereplő számszaki elírás sem kérdőjelezheti meg az alapul szolgáló engedményezés létrejöttét.

[170] Az elsőfokú bíróság 69-II. sorszámú végzésével nem érintett, fennmaradó, az ítélettel elbírált kereset a tovább-engedményezési szerződéssel összefüggésben nem tartalmazott kérelmet. Ebből következően az elsőfokú bíróság nem valósíthatott meg eljárási szabálysértést a tovább-engedményezési szerződés létrejötté, érvényessége vizsgálatának mellőzésével. Helytálló ugyanakkor a fellebbezések azon hivatkozása, hogy a per részbeni megszüntetése nem zárja ki az ezen okirat bizonyítékként történő értékelését, amennyiben az az engedményezési szerződés megkötésének körülményei körébe vonható.

[171] A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a 2014. szeptember 1-i tovább-engedményezési szerződés ténye alátámasztja, hogy ezt megelőzően szükségképpen engedményezésre került sor a felperes és az I. rendű alperes között.

[172] Ügyszintén alátámasztja az engedményezési szerződés 2014. augusztus 12-én való létrejöttét az ugyanilyen dátummal kiállított, a felperes és az I. rendű alperes ügyvezetője által aláírt engedményezési értesítő, – okirat – függetlenül az értesítés megküldésétől és a kötelezett általi kézhezvételétől.

[173] A tovább-engedményezési szerződésen lévő aláírás, a korábbi II. rendű alperes által azon használt bélyegző – az előzőekben már kifejtettek szerint – nyilvánvalóan nem alkalmas arra, hogy abból a perbeli engedményezési szerződés létre nem jöttére lehessen következtetni. A Fővárosi Ítéltábla ugyanakkor e körben megjegyzi, hogy a perben vizsgálandó 2014. augusztus 12-i engedményezési szerződésen a bélyegző megfelelő, az a felperes korábbi és nem a 2015. január 8-tól megváltozott székhelyét tünteti fel.

[174] A felperes által az elsődleges kereseti kérelme alátámasztásául hivatkozott BH2016. 344. számon közzétett eseti döntésben kifejtett jogi álláspont – az engedményezési szerződés felbontása az átruházást nem teszi meg nem történné – a jelen perben vizsgálandó jogkérdésekhez nem kapcsolódik, a tovább-engedményezési szerződés vizsgálatát, bizonyítékként értékelését az elsőfokú bíróság indokolása szerint sem e szerződés későbbi felbontása zárta ki.

[175] A fentiekben felsorolt, az engedményezési szerződés keletkezése szerinti időpontban történt létrejöttét alátámasztó számos bizonyítékkal szemben egyedül az a körülmény hozható fel, hogy a nyomozó hatóság által 2016. szeptemberében lefoglalt iratok közt – a nyomozati iratok által igazoltan – az engedményezési szerződés nem szerepelt, önmagában azonban ez a közvetett bizonyíték a szerződés 2014. augusztus 12-én történt létrejöttét alátámasztó bizonyítékok lerontására nem alkalmas, az okiratnak a lefoglalás időpontjában létezését nem zárja ki az, hogy az adott időpontban a székhelyen nem volt megtalálható.

[176] Mindezekre tekintettel a felperes és a felperesi beavatkozó által hivatkozott bizonyítékláncolat, a bizonyítékok összességében történő értékelése sem támasztja alá az elsődleges keresetet megalapozó az engedményezési szerződés későbbi létrejöttére vonatkozó tényállítást, mivel a felhozott bizonyítékok nem alkalmasak az ügyleti akarat későbbi keletkezésének igazolására, egymást nem erősítik, valamint azokat több teljes bizonyító erejű magánokirat és tanú⁴ tanúvallomása is cáfolja. A rendelkezésre álló bizonyítékok nem támasztják alá, hogy az engedményezési szerződést 2015. november 20-án, azaz a felperesi társaság felszámolása időpontját követően kötötték meg, ezért a felperes fellebbezésében hivatkozott álképviselőt és a szerződés felszámoló általi jóváhagyása fel sem merülhet.

[177] A Fővárosi Ítéltábla e körben rögzíti, hogy – a felperesi beavatkozó állításával ellentétben – az elsőfokú bíróság nem értékelte tanúvallomásként törvényes képviselő¹ törvényes képviselőként tett előadását, valamint a bizonyítékok közt nem értékelte tulajdonos¹ közjegyzői tanúsítványba foglalt nyilatkozatát sem.

[178] Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság nem tévedett, amikor a 2014. augusztus 12-i engedményezési szerződés létre nem jöttének megállapítására irányuló elsődleges kereseti kérelmet megalapozatlannak találta és azt elutasította.

VI.2.

[179] Az ítéletnek a másodlagos, jogszabályba ütközés folytán fennálló semmisség megállapítására irányuló kereseti kérelem vizsgálata során kifejtett indokolásával a Fővárosi Ítéltábla teljes mértékben egyetértett.

[180] A Ptk. 6:95. §-a kimondja, hogy semmis az a szerződés, amely jogszabályba ütközik, vagy amelyet jogszabály megkerülésével kötöttek, kivéve, ha ahhoz a jogszabály más jogkövetkezményt fűz. Más jogkövetkezmény mellett is semmis a szerződés akkor, ha a jogszabály ezt külön kimondja, vagy ha a jogszabály célja a szerződéssel elérni kívánt joghatás megtiltása.

[181] Az elsőfokú bíróság helytállóan idézte a korábbi szabályozás mellett kialakult, az új szabályozás által törvényerőre emelt azon gyakorlatot, amely szerint a más jogágak kötelező szabályait sértő szerződés a polgári jog szempontjából csak akkor érvénytelen, amennyiben a más jogági törvény ezt kifejezetten rögzíti vagy a törvény értelmezéséből, az összes körülményből nyilvánvaló módon megállapítható, hogy a külön jogszabály a szerződés érvényességét nem kívánja megengedni (BDT2006. 1450.).

[182] Önmagában abból a tényből, hogy az adott norma nem tartalmaz a tilos szerződés érvénytelenségére vonatkozó rendelkezést, még nem következik az, hogy a tilos ügylet joghatása bizonyosan nem vonható le.

[183] Azt, hogy egy jogszabály célja kifejezetten a szerződéssel elérni kívánt joghatás megtiltása-e, az adott jogszabály értelmezése útján lehet megállapítani. Az adott jogági norma értelmezése segítségével dönthető el, hogy a jogalkotói szándék a szerződés ügyleti hatásának megszüntetésére is kiterjed-e.

[184] Ha a szerződés polgári jogi jogviszonyt szabályozó olyan kötelező rendelkezésbe ütközik, amely lényegi módon szabályozza a jogviszony létrejöttével kapcsolatos eljárást, a képviseleti jogosultságot, a szerződés tartalmát vagy egyéb lényeges körülményeket, anélkül is lehetőség van a szerződés semmisségének megállapítására, hogy maga a jogszabály ezt a szankciót fűzné a megsértéséhez (BH2012. 220.).

[185] Ha viszont a jogszabály olyan tilalmat tartalmaz, amelynek sérelme csak az adott norma funkciójának betöltése érdekében jogellenes és ezért csak a külön jogág által előírt szankciók kapcsolódnak hozzá, akkor a polgári jog semmisségi szankciójának alkalmazására nincs szükség. Ilyen esetekről van szó különösen akkor, amikor a más jogági külön jogszabály csak az egyik szerződő félre tartalmaz valamilyen közigazgatási feltételt, de egyébként a szerződéses szolgáltatás tárgyát képező magatartás nem tilos. A közigazgatási korlátozás (tilalom) ugyanis nem a szerződésre, hanem az azt gyakorló személyre vonatkozik.

[186] Ez utóbbi álláspontra helyezkedett a Legfelsőbb Bíróság a joggyakorlat és a későbbi szabályozás alapjául is szolgáló, kontárszerződések vonatkozásában hozott BH1994. 186. számon közzétett eseti döntésében, amelyben kifejtette, hogy aki engedély nélkül végez ilyen tevékenységet, azt a közigazgatási jogszabály meghatározott szankciókkal sújta. Túlmenne azonban a kitűzött célon, ha a közigazgatási szankciók mellett még a semmisség is sújtaná a feleket. Ebből következően a jogosítvány hiánya még nem vonja maga után a szerződés semmisségét, ha a szerződés tárgyát képező szolgáltatás a jogszabály által nem tiltott.

[187] A felperesi beavatkozó által e körben hivatkozott BH2018. 178. számon közzétett eseti döntésben kifejtett jogi állásponttal összefüggésben a Fővárosi Ítéltábla rámutat arra, hogy a döntés alapjául szolgáló tényállás a jelen perbelitől lényegesen eltér abban, hogy az adott jogesetben jelentős piaci erővel való visszaélés nem csupán igazgatási szabályokat sértett, de a jelentős piaci erővel rendelkező vállalkozással szemben kiszolgáltatott helyzetben lévő mikro-, kis- és középvállalkozók, beszállítók érdekét is jelentősen sértette a diktált árak alkalmazása által és az adott jogszabály által szankcióként elrendelt eltiltás nem orvosolta a szerződő partnereknek okozott jogsérelmet.

[188] A jelen perbeli eset ettől eltér, mivel a Hpt. 3. § (1) bekezdés l) pontja szerinti üzletszerű követelés vásárlási tevékenység a szerződést kötő másik fél jogait nem sérti, az ilyen tevékenység jogkövetkezménye a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény (MNB törvény) 90. §-a szerinti eljárás, illetve piacfelügyeleti bírság, tiltás vagy egyéb intézkedés lehet, egyéb reparálásra szoruló jogsérelem hiányában az így megkötött szerződés érvénytelenségének megállapítása nem szükséges.

[189] Mivel a Hpt. 3. § (3) bekezdésében foglaltakba ütközés – amennyiben megvalósult is – nem eredményezi a tiltott tevékenység eredményeként megkötött szerződés érvénytelenségét, az elsőfokú bíróság megalapozottan mellőzte a Hpt. 3. § (1) bekezdése szerinti üzletszerűség, mint feltétel megvalósulásának vizsgálatát.

[190] A Fővárosi Ítéltábla mindazonáltal megjegyzi, hogy a felperesi beavatkozó által a fellebbezésében is részletezett üzletszerűség fogalmát nyilvánvalóan nem merítheti ki a hivatkozott, az adott gazdasági évben egyetlen követelés megvásárlása, függetlenül az adott követelés értékétől.

[191] A felperes az ítéletnek a másodlagos keresetét elbíráló megállapításaival szemben akként hivatkozott a Kúria BH2019. 281. számon közzétett eseti döntésére, hogy ehhez semmilyen magyarázatot, indokot nem fűzött. A Fővárosi Ítéltábla ennek ellenére rögzíti, hogy az adott jogesetben rögzített követelmény, az üzletszerűség vizsgálatakor az ügyletek együttes, egymásra tekintettel történő értékelésének kötelezettsége a jelen esetben nem merülhet fel: egyrészt az üzletszerűség vizsgálatának fent kifejtettek szerinti szükségtelenségére, másrészt a felperes és a felperesi beavatkozó által hivatkozott egyetlen követelés vásárlására is tekintettel.

VI.3.

[192] A harmadlagos kereset az engedményezési szerződés Ptk. 6:6. § (1) bekezdése szerinti alakiság mellőzése miatti érvénytelenségét állította.

[193] A Ptk. 6:6. § (1) bekezdése értelmében, ha jogszabály vagy a felek megállapodása a jognyilatkozatra meghatározott alakot rendel, a jognyilatkozat ebben az alakban érvényes.

[194] A Ptk. ennek megfelelően több helyen fűzi alaki követelményként a kötelező írásbeliséget a szerződés érvényességéhez [6:70. § (1) bekezdés, 6:215. § (2) bekezdés], de ilyen kötöttséget más jogszabály, pl. a Hpt. is előír.

[195] Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az e körben hivatkozott a Ptk. 3:188. § (2) bekezdése nem a társaság által megkötött szerződések alakiságainak feltételét tartalmazza. A Ptk. nem írja elő a szerződés meghatározott alakiságok mellett történő létrejötte körében a szerződés érvényességének feltételeként a szerződéskötés előzetes taggyűlési jóváhagyását, a megkötéshez szükséges előzetes jóváhagyásnak a taggyűlés kizárólagos hatáskörébe utalása a később megkötendő szerződés alakiságaként nem értelmezhető.

[196] A Fővárosi Ítéltábla kiemeli azt is, hogy a hivatkozott Ptk. 3:188. § (2) bekezdése arra az esetre írja elő a taggyűlés kizárólagos hatáskörét a szerződés megkötésének jóváhagyására, ha a szerződést a társaság a saját tagjával, ügyvezetőjével, felügyelő bizottsági tagjával, választott társasági könyvvizsgálójával vagy azok közeli hozzátartozójával köti. A jelen perben az érvénytelennek állított szerződést azonban a felperes nem a fent megjelölt személyekkel, hanem másik gazdasági társasággal kötötte, így a taggyűlés Ptk. 3:188. § (2) bekezdése szerinti jóváhagyása e szerződés megkötéséhez nem volt szükséges, annak hiánya érvénytelenséget semmiképpen sem eredményez.

[197] A fellebbezésekben hivatkozott Ptk. 6:13. § (1) bekezdése szerinti érdekellentét fennállta nem a szerződés alaki hiba miatti érvénytelenségét eredményezi, hanem lehetőséget biztosít a jognyilatkozat képviselt általi megtámadására. Ilyen megtámadásra a per során hivatkozás nem történt.

[198] Ugyanakkor az elsőfokú bíróság helyesen értelmezte a Ptk. 6:13. § (3) bekezdésében foglaltakat akként, hogy a jelen esetben mindkét képviselt tudott az érdekellentétről a felperes és az I. rendű alperes azonos ügyvezetőjén keresztül.

A felperes fellebbezésében hivatkozott Kúria Pfv.20.978/2015/5. számú eseti döntés a harmadlagos kereseti kérelem során azért is irreleváns, mert – ahogy az a felperes által kivastagított részben szerepel – a taggyűlési határozat hiánya egyébként is a szerződés létre nem jöttét eredményezi és nem a szerződés érvénytelenségét.

VI.4.

[199] A Fővárosi Ítéltábla maradéktalanul egyetértett az ítéletnek a szerződés színleltség, illetve jóerkölcsbe ütközése miatti semmisségére alapított negyedleges és ötödleges keresetekre vonatkozó elutasító döntés indokolásával.

[200] A fellebbezési ellenkérelemben foglaltakkal egyetértve a Fővárosi Ítéltábla a felperes Alaptörvény 28. cikkében foglaltakra alapított érvelését érdemben vizsgálni nem tudta, mivel a fellebbezés e körben anyagi vagy eljárási jogszabálysértést nem jelölt meg. Önmagában a felperesi vezető tisztségviselő felszámoló részére történő iratátadási késedelme sem az Alaptörvény 28. cikke, sem a negyedleges és az ötödleges kereseti kérelem elbírálása körében nem értelmezhető.

[201] A Ptk. 6:92. § (2) bekezdése értelmében a színlelt szerződés semmis; ha az más szerződést leplez, a felek jogait és kötelezettségeit a leplezett szerződés alapján kell megítélni.

[202] Színlelt a szerződés, ha a szerződő felek közös elhatározással, egyetértésben a valódi akaratukkal nem egyező jognyilatkozatot tesznek.

[203] A szerződés színleltség miatti érvénytelensége akkor állapítható meg, ha valamennyi szerződő fél tudatosan színlelte az ügyletkötési akaratát (BH2017. 149.).

[204] Olyan esetben, amikor a szerződő felek szándéka a vagyonátruházásra valóságos, a színlelt szerződés jogkövetkezményeit alkalmazni nem lehet (BDT2009. 2002.).

[205] A szerződés színlelt jellege nem állapítható meg akkor sem, ha több szerződő fél közül akár csak az egyik fél akarata az adott szerződés megkötésére irányul (BH2000. 457.).

[206] A kereset akként állította az engedményezési szerződés színlelt voltát, hogy ténylegesen nem tette vitássá a felek egybehangzó engedményezési szándékát, hanem éppen a szerződés vagyonkimentő, hitelezői érdeket sértő jellegére hivatkozott. A Ptk. 6:92. § (2) bekezdése szerinti színlelttség kizárólag az ügyleti akarat vonatkozásában értelmezhető, így nem lehet alapos az a hivatkozás, amely szerint a szerződés maga nem, csak annak keltezése színlelt, mert az engedményezés ténylegesen későbbi időpontban történt.

[207] A Csődtv. 40. § (1) bekezdés a) pontja akként rendelkezik, hogy a felszámolást elrendelő végzés közzétételének időpontjától számított 1 éves jogvesztő határidőn belül a hitelező – vagy az adós nevében a felszámoló – a bíróság előtt keresettel megtámadhatja az adósnak a felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem bíróságra történő beérkezése napját megelőző öt éven belül és azt követően megkötött, az adós vagyonának csökkenését eredményező szerződését vagy más jognyilatkozatát, ha az adós szándéka a hitelező vagy a hitelezők kijátszására irányult, és a másik fél erről a szándékról tudott vagy tudnia kellett.

[208] A fenti szabályozás hosszabb időre visszamenőlegesen lehetővé teszi a hitelezők kijátszását célzó ún. csalárd szerződések megtámadását azzal, hogy az ott meghatározott határidő elmulasztása jogvesztéssel jár.

[209] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy nincs akadálya annak, hogy a felszámoló a Csődtv.-en kívüli más jogszabályra, így a Ptk. valamely előírására alapítva indítson peres eljárást az adós nevében, ebben az esetben azonban a kereseti tény- és jogállításokban a Csődtv.-ben meghatározott megtámadási okokhoz képest eltérő és/vagy többlet tartalom szükséges.

[210] Az elsőfokú bíróság által is idézett jogeseteken túl ezt a jogértelmezést támasztják alá a BDT2012. 2748., BDT2007. 1686-I., BH2018. 122. és BH2017. 233. számú eseti döntések is.

[211] A fellebbezésekben foglalt állítással ellentétben az elsőfokú bíróság a felperes és a felperesi beavatkozó hivatkozásait vizsgálta és indokát adta annak, hogy miért nem találta megállapíthatónak a Csődtv. 40. §-ában foglaltakhoz képest többlet tényállási elem fennálltát, amely indokokkal a Fővárosi Ítéltábla egyetértett.

[212] Az e körben hivatkozott fedezetelvonás, vagyonkimentés, csalárd szándék kifejezetten a jogügylet Csődtv. 40. § (1) bekezdés a) pontja alapján történő megtámadásának feltételei, míg a gazdasági racionalitás állított hiánya, az egyes okiratok nyilvántartásban meg nem jelenése, a vételár kifizetésére irányuló szándék állított hiánya mindezen tényállási elemek megvalósulásának szükségszerű következményei. A fentebb kifejtettek szerint

bizonyítást nem nyert visszadátumozás is a Csódtv. 40. § (1) bekezdés a) pontja szerinti tényállás elemét képező csalárd szándék keretében értékelendő. Helytállóan mutatott rá arra az elsőfokú bíróság, hogy az azonos személy befolyása alatt működtetett gazdálkodó szervezetek közötti szerződéskötés esete a Csódtv. 40. § (3) bekezdése szerint értékelendő körülmény, ahhoz képest többlet tényállási elemet a felperesi kereset nem tartalmaz.

[213] A BH2017. 233. számú eseti döntésben kifejtett jogi álláspont is megerősíti, hogy a szerződést kötő cégek tulajdonosai közötti azonosság nem minősül olyan többlet tényállási elemnek, amely a jóerkölcsbe ütközést megalapozhatná.

[214] A Csódtv. 40. § (1) bekezdése a jogbiztonság érdekében az ott felsorolt érvénytelenségi okokra hivatkozással a szerződés megtámadhatóságát meghatározott jogvesztő határidőn belül teszi lehetővé. A bíróságnak nincs lehetősége, hogy a megtámadási jog fennállta esetén a jogérvényesítésre nyitva álló határidő figyelmen kívül hagyásával jóerkölcsbe ütközés miatt állapítsa meg a szerződés semmisségét (EBH2012. P.17.).

[215] Az igényérvényesítési határidő elmulasztása jogvesztéssel jár, ezért nincs jelentősége annak, hogy az adós gazdálkodó szervezet iratait mikor bocsátották a felszámoló rendelkezésére. A jogérvényesítésre rendelkezésre álló határidő elmulasztása esetén nem lehet megalapozott a jóerkölcsbe ütközésre hivatkozással előterjesztett kereset, csak egyéb tényállási elemek előadása esetén. Az iratátadás elmulasztásának ténye ilyen többlet tényállásként nem értékelhető (BH2018. 122.), ezért a jogügylet „elrejtése”, az engedményezési szerződés felszámoló elől eltitkolása nem alkalmas arra, hogy azt többlet tényállási elemként értékelve a szerződés jóerkölcsbe ütközését megalapozhassa.

[216] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg ezzel összefüggésben azt is, hogy a szerződés felszámoló előli „elrejtése” nem a szerződés megkötéséhez kapcsolódó és így az érvénytelenség körében értékelhető körülmény. A szerződés megkötését követő magatartás a szerződés érvénytelenségét nem eredményezheti.

[217] A fentiekől eltérő jogi következtetés levonására nem alkalmasak a fellebbezésekben hivatkozott BH2015. 127. számú eseti döntésben kifejtettek és a felperesi beavatkozó által hivatkozott BH2019. 75. számú esti döntésben írt jogi álláspont sem.

[218] A Pp. 2020. április 1-jétől hatályos 346. § (5) bekezdése értelmében az ítélet jogi indokolása tartalmazza azokat az okokat is, amelyek miatt a bíróság jogkérdésben eltért a Kúriának a BHGY-ban közzétett határozatától (a továbbiakban: a Kúria közzétett határozata), vagy az arra irányuló indítványt elutasította.

[219] A bíróságok szervezetről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 2020. április 1-jétől hatályos 32. § (1) bekezdés b) pontja, a 41/B. § (1) bekezdése és a Pp. 346. § (5) bekezdése alapján a „Kúria közzétett határozata” azt a BHGY-ban közzétett

határozatot jelenti, amelyet a Bszi. 41/B. § (1) bekezdése alapján a Kúria 2012. január 1-je után hozott és a BHGY-ban is közzétett.

[220] A Pp.-t a fentiek szerint módosító, az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról szóló 2019. évi CXXVII. törvény (Ejftv.) által bevezetésre került a korlátozott precedens-rendszer. Az Ejftv. végső előterjesztői indokolásának általános indokolása szerint az egységes és az Alaptörvénnyel összhangban álló joggyakorlatot elsősorban nem igazgatási eszközök, hanem a Kúria döntéseinek kötelező ereje biztosítja, mert így a jogorvoslat során gyorsan elérhető az eredmény.

[221] A Pp. 346. § (5) bekezdése alapján a bíróságok kötelesek a Kúria jogértelmezését követni. A Kúria közzétett határozatától való eltérésre csak abban az esetben van lehetőség, ha az az ügy körülményei vagy az Alaptörvénnyel való összhang érdekében szükséges. A BDT2021. 4300-III. számon közzétett eseti döntés szerint nincs jogszabályi akadálya annak, hogy az alsóbb szintű bíróság adott jogkérdésben a Kúriától eltérő álláspontot foglaljon el. A bíróságnak határozata jogi indokolásában azonban meg kell jelölnie azokat az okokat is, amelyek miatt valamely jogkérdésben eltért a Kúriának a BHGY-ban közzétett határozatától.

[222] A jóerkölcsbe ütközést megállapító BH2015. 127. és BH2019. 75. számú eseti döntések alapjául szolgáló tényállás a jelen perbelitől azon lényeges ponton eltér, hogy a közzétett eseti döntések tényállásában nem szerepelt a szerződést kötő cég felszámolás alá kerülése, és ezáltal nem kellett figyelemmel lenni a korábban megkötött ügyletek megtámadására a Csődtv. 40. § (1) bekezdése által biztosított jogosultságra és az ott előírt határidőkre. A Fővárosi Ítélőtábla e körben kiemeli a hivatkozott BH2019. 75. számon közzétett eseti döntés [38] bekezdésében foglalt azon megállapítást, amely szerint a jóerkölcsbe ütközés vizsgálatánál abból kell kiindulni, hogy a szerződés emiatti érvénytelensége önmagában olyan körülmények alapján nem állapítható meg, amelyek a törvényben nevesített érvénytelenségi ok alapjául szolgálnak.

[223] Mivel az elsőfokú bíróság nem tért el jogkérdésben a felperes, illetőleg a felperesi beavatkozó által hivatkozott eseti döntések iránymutatásaitól, így ezzel összefüggésben a Pp. 346. § (5) bekezdése szerinti indokolási kötelezettség sem terhelte.

VI.5.

[224] Az elsőfokú bíróság nem tévedett akkor sem, amikor a hatodlagos, a szerződéstől elállás megállapítására irányuló kereseti kérelmet is megalapozatlannak találta. A Fővárosi Ítélőtábla azonban annak indokaival csak részben értett egyet.

[225] A Ptk. 6:213. § (1) bekezdése értelmében, aki jogszabálynál vagy a szerződésnél fogva felmondásra vagy elállásra jogosult, a másik félhez intézett jognyilatkozattal szüntetheti meg a szerződést. A szerződés felmondása esetén a szerződés megszüntetésének, elállás esetén a szerződés felbontásának a szabályait kell alkalmazni azzal, hogy elállásra a fél akkor jogosult, ha az általa kapott szolgáltatás egyidejű visszaadását felajánlja.

[226] Ilyen elállási jogosultságot biztosít a felperes felszámolójának 2018. július 24-én kelt elállási nyilatkozatában hivatkozott Ptk. 6:140. § (1) bekezdése és 6:154. § (1) bekezdése, azonban ez csak a szerződésszegés esetére a szerződés teljesítéséhez fűződő érdek megszűnése miatt biztosítja ezt a jogot.

[227] A felperes és a felperesi beavatkozó a fellebbezésükben megsértett jogszabályként nem a Ptk. rendelkezéseire, hanem kizárólag a Csődtv. 47. § (1) bekezdésének a megsértésére hivatkoztak.

[228] A Csődtv. 47. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a felszámoló jogosult az adós által kötött szerződéseket azonnali hatállyal felmondani, vagy ha a felek egyike sem teljesített szolgáltatást, a szerződéstől a felszámoló elállhat.

[229] A Kúria irányadó BH2017. 333. számon közzétett, a felperes által is hivatkozott eseti döntésében kifejtett álláspont értelmében a Csődtv. e szabályozása a Ptk. elállás jogintézményét szabályozó rendelkezéséhez képest ugyan valóban speciálisnak minősül, ez azonban nem eredményezheti az általános szabályok mellőzését, a Csődtv. a Ptk. szabályozását csupán kiegészíti.

[230] Ennek értelmében pedig nem volt akadálya annak, hogy a felperes felszámolója elállását a Ptk. rendelkezéseire, szerződésszegésre alapozza.

[231] Ugyanakkor az elsőfokú ítélet érdemben helytállóan állapította meg, hogy a felszámoló által gyakorolt elállás esetén a Csődtv. 47. § (1) bekezdése speciális feltételként, a Ptk. általános szabályozásához képest többlet követelményként támasztja azt, hogy a felek egyike sem teljesített szolgáltatást. Ez következik a felperes által szintén hivatkozott BH2017. 298. számú eseti döntés tartalmából is.

[232] A Fővárosi Ítéltábla egyetértett az elsőfokú ítélet azon megállapításával, hogy az engedményezési szerződés megkötésével a követelés átszállt, ezáltal a felperes részéről a szolgáltatás teljesítése megtörtént.

[233] Az engedményezési szerződés megkötésével e szerződés teljesül, ezért az engedményezési szerződéstől a Csődtv. 47. § (1) bekezdése alapján történő elállásra nincs lehetőség (EBH1999. 124.).

[234] A 2014. augusztus 12-i engedményezési szerződés 3. pontja a követelés szerződéskötéssel történő átszállását ennek megfelelően kifejezetten ki is kötötte.

[235] Emellett a fellebbezési ellenkérelmében az I. rendű alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy a 2015. július 31-én kelt tartozás elismerési nyilatkozat által igazoltan az engedményezési szerződésben kikötött ellenérték az ingatlan vételárának beszámításával teljesítettnek minősül, így az engedményezési szerződésben kikötött szolgáltatás mindkét fél részéről megtörtént. Ebből következően a felperesi felszámoló elállási nyilatkozatának joghatás kiváltására alkalmasságát nem csupán a Csődtv. 47. § (1) bekezdésében foglalt feltétel hiánya zárja ki, de elállásra – felszámolási eljárás hiányában – a Ptk. általános rendelkezései alapján sem lenne lehetőség, figyelemmel azon következetes joggyakorlatra is, hogy a mindkét fél általi teljesítéssel a szerződés teljesedésbe ment, így nincs olyan jogviszony, amelyre a szerződés felbontását célzó elállás vonatkozhatna.

[236] Az elállási nyilatkozat joghatás kiváltására alkalmatlansága folytán az engedményezési szerződést nem bontotta fel.

VI.6.

[237] Az elsőfokú bíróság ítéletében helytállóan kötelezte a felperesi beavatkozót az illetékfeljegyzési joga folytán meg nem fizetett 2.500.000 forint fellebbezési illeték megfizetésére.

[238] A Fővárosi Ítéltábla a 2021. május 4-én kelt 10.Gf.40.492/2020/7. számú, az elsőfokú bíróság 2020. október 14-én kelt 30.G.42.103/2018/69. számú rész- ítéletét hatályon kívül helyező végzésében a felperesi beavatkozó fellebbezése alapján feljegyzett jogorvoslati illeték összegét 2.500.000 forintban állapította meg. Megállapította továbbá, hogy a felperesi beavatkozó 2.500.000 forint fellebbezési illetéket szükségtelenül fizetett meg. A végzés indoklásából kitűnően a felperesi beavatkozót az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 62. § (1) bekezdés i) pontja alapján megillető illetékfeljegyzési jog ellenére, szükségtelenül fizette meg a fellebbezési illetéket, amely az Itv. 80. § (1) bekezdés i) pontja és 81. § (2) bekezdése szerint az illetékes állami adóhatóságtól visszaigényelhető.

[239] Ezen indoklásból következően a felperesi beavatkozó az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt és a másodfokú bíróság végzésében megállapított 2.500.000 forint jogorvoslati illeték viselésére pervesztessége folytán, a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles, míg az illetékfeljegyzési joga ellenére korábban megfizetett fellebbezési illetéket az

illetékes állami adóhatóságtól visszaigényelhetette, ezért állításával szemben nincs szó a jogorvoslati illeték kétszeres megfizetéséről.

[240] Nem tévedett tehát az elsőfokú bíróság, amikor a pervesztesnek minősülő felperesi beavatkozót a perköltség körében a korábban a másodfokú bíróság által a Pp. 386. § (3) bekezdése alapján meghatározott összegű, állam által előlegezett jogorvoslati illeték megfizetésére kötelezte.

VI.7.

[241] A felperesi beavatkozó által a fellebbezéséhez csatolt, szakértő2 által készített, magánszakértői vélemény bizonyítékként az alábbiakra tekintettel nem használható fel.

[242] A Pp. perindításkor hatályban volt, ezért alkalmazandó 373. § (2) bekezdése értelmében (a fellebbezésben és a másodfokú eljárás során) a fél akkor változtathatja meg tényállítását, ha olyan tényre hivatkozik, amely önhibáján kívüli okból az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztését követően jutott tudomására vagy következett be, feltéve, hogy az elbírálás esetén rá nézve kedvezőbb ítéletet eredményezett volna.

[243] A (3) bekezdés szerint a fél akkor terjeszthet elő új bizonyítási indítványt, illetve bocsáthat rendelkezésre további bizonyítási eszközt, ha az a (2) bekezdés szerint megváltoztatott tényállítás bizonyítására, vagy a keresete, ellenkérelme alapjául korábban hivatkozott tény bizonyítására szolgál, feltéve, hogy az önhibáján kívüli okból az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztését követően jutott tudomására vagy keletkezett.

[244] Kétségtelen, hogy a felperesi beavatkozónak az elsőfokú eljárás során az igazságügyi szakértő kirendeléséig megvolt a lehetősége magánszakértői vélemény beszerzésére és csatolására, így a szakértői vélemény későbbi beszerzése nem minősül önhibán kívüli körülménynek.

[245] Az önhiba hiányában is kizárt lenne a magánszakértő alkalmazása, a vélemény bizonyítékként értékelése a per jelenlegi szakaszában, mivel az elsőfokú bíróság az adott szakkérdés vonatkozásában igazságügyi szakértőt rendelt ki [Pp. 302. § (5) bekezdés].

[246] Ugyancsak nincs helye az I. rendű alperes által a közvetlenül a másodfokú tárgyalás berekesztését megelőzően csatolt, büntetőeljárásban született határozat bizonyítékként figyelembevételének, mivel a kért utólagos bizonyítás I. rendű alperes által is idézett feltételeit rögzítő Pp. 220. § (1) bekezdése szerint annak csak az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig lehet helye.

[247] Ezen okirat bizonyítékként értékelése egyébként a Pp. 373. § (3) bekezdésének fent idézett szabályai szerint, az önhiba hiányában – figyelemmel a felhasználni kért határozat keltezésére és annak az I. rendű alperes általi kézhezvételére – nem kizárt, azonban az I. rendű alperes által hivatkozott határozathoz és különösen annak indokolásához a Pp. 263. § (2) bekezdése értelmében bizonyító erő nem kötődik.

VI.8.

[248] A Fővárosi Ítéltábla a fent kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság érdemben helytálló ítéletét – részben kiegészített és pontosított indokolással – a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[249] Az elsőfokú bíróság a felperest és a felperesi beavatkozót az illetékfeljegyzési joguk folytán meg nem fizetett eljárási illeték és szakértői költség államnak megfizetésére – az akkor hatályos szabályozásnak megfelelően – a külön felhívás kézhezvételének határidejével kötelezte.

[250] A polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és az állam által megelőlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet módosításáról szóló 26/2022. (XII. 6.) IM rendelet – egyéb átmeneti rendelkezés hiányában – a folyamatban lévő ügyekben is alkalmazandó. A 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 2023. január 1-jétől hatályos, a 26/2022. (XII. 6.) IM rendelet 1. §-ával módosított 3. § (2) bekezdése értelmében ha a bíróság a határozatában az illeték viseléséről dönt, határozatában megjelöli a fizetendő illeték összegét [a) pont], felhívja a megfizetésre kötelezett személyt, hogy az illetéket az állami adó- és vámhatóság által közzétett illetékbevételei számla javára az esedékesség napjáig fizesse be [b) pont], tájékoztatást ad a fizetési kötelezettség illetékekről szóló törvény szerinti esedékességének időpontjáról [c) pont], megjelöli az állami adó- és vámhatóság illetékbevételei számlájának számát [d) pont] és tájékoztatást ad arról, hogy az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni [e) pont].

[251] A Fővárosi Ítéltábla ezért az ítéletnek az eljárási illeték és költség külön felhívásra történő megfizetését előíró részét azzal hagyta helyben, hogy – a jogszabályváltozásra tekintettel – a felperes és a felperesi beavatkozó az államnak járó illetéket és költséget az esedékesség napjáig kötelesek megfizetni az állami adó- és vámhatóság illetékbevételei számlájára azzal, hogy az esedékesség időpontja a jelen ítélet jogerőre emelkedésétől számított 60. nap.

[252] A fellebbezések eredménytelennek bizonyultak, a Fővárosi Ítéltábla ezért a Pp. 364. §-a szerint alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése alapján a pervesztes felperest és a fentiek szerint alkalmazandó Pp. 90. § (2) bekezdése alapján a felperesi beavatkozót kötelezte az I. rendű alperesnek a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pontja és (5) bekezdése, valamint 4/A. §-a alapján megállapított mértékű, személyenként 1.650.000 forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére.

[253] Az eredménytelen fellebbezés folytán a felperes és a felperesi beavatkozó a szintén Pp. 364. §-a szerint alkalmazandó Pp. 79. § (7) bekezdése alapján az állam által előlegezett 2.500.000 – 2.500.000 forint fellebbezési illeték államnak megfizetésére a fentiek szerint alkalmazandó Pp. 102. § (1) bekezdése alapján kötelesek.

[254] A Fővárosi Ítéltábla tájékoztatásul közli, hogy az eljárási illetéket az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlája javára kell megfizetni. Az illeték az Itv. 78. § (4) bekezdése szerint e határozat jogerőre emelkedését (2023. november 9.) követő 60. napon válik esedékessé.

[255] Az illeték megfizetése során közleményként fel kell tüntetni az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát.

Budapest, 2023. november 9.

Dr. Kurucz Zsuzsánna s.k.

a tanács elnöke

Dr. Kolozs Balázs s.k.

előadó bíró

Dr. Matosek Edina s.k.

bíró